

Domoljub

V Ljubljani, 13. julija 1938

Leto 51 • Štev. 28

Ob 20 letnici svobodne Jugoslavije

Nad 12.000 ljudi se je zbralo v nedeljo 10. julija pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah, da v tem obmejnem kraju manifestirajo za narod, državo in kralja. Poleg ministrov dr. Korošca in dr. Kreka ter bana dr. Natlačena so prišli na tabor mnogi najuglednejši možje iz naših katoliških vrst. Kakor vsi pravi slovenski tabori se je tudi ta pri Sv. Trojici pričel s službo božjo. Sledilo je veliko zborovanje na prostem, na katerem so govorili minister dr. A. Korošec, dr. Hohnjec, dr. Schaubach, Jože Spindler in drugi.

Minister dr. Korošec je v svojem govoru povedal tudi to-le:

Bratje in sestrel

Večino nas, ki smo danes tukaj, je rodila zemlja med Dravo in Muro in zemlja preko Mure. Ze zaradi tega, ker je naša rodna zemlja, jo ljubimo z vsem svojim srcem. Ljubimo jo pa tudi, ker moraš ljubiti njene zelene doline, ker moraš ljubiti nežno valovitost njenih gričev, posejanih s skrbno nasejenimi vinogradi, pridno obdelanimi njivami, zelenimi livadami in šumicami. Moraš ljubiti to zemljo med Dravo in Muro in preko Mure, ker je dala življenje temu krasnemu in dobremu ljudstvu, ki tu živi, dela in umira od pamtiveka, od nikogar naseljeno, od nikogar potujčeno, ampak samoraslo, kakor njegovi bori in hrasti, vedno čvrsto vdano svoji veri in svoji narodnosti. Držatvevorno je od kneza Kocelja, vedno politično zrelo in gospodarsko napredno. Ta zemlja je dajala kardinale in škofe sv. Cerkvi, Miklošiče in Murke znanosti, Meške in Vraze lepi književnosti. Vse to je duh njenega duha, kri njene krvi, s katero napaja svoje sinove! Ta slovenska zemlja med Dravo in Muro in zemlja preko Mure vstala je sedaj prva v Jugoslaviji, da se na slovesen način spominja 20. obletnice svoje pripadnosti k svoji narodni državi. Tu stoje danes možje in žene, fantje in dekleta ne samo iz krajev ob Dravi in Pesnici, ampak tudi preskušeni ter mladi rodoljubi iz St. Ilje, Marije Snežne, Sv. Anje, pa vse do Dolnje Lendave. Rodoljubje do naše domovine, domoljubje do naše države zbralo je nas vse danes tukaj pri Sv. Trojici v Slov. goricah.

Ta slovenska zemlja med Dravo in Muro ter preko Mure je bila pred 20 leti v veliki nevarnosti, da bo odtrgana od matere zemlje. Kockalo se je za nas, kakor se je kockalo za Odršenikovo obleko. Vendar je nazadnje zmagala pravica in pamet. In šele, odkar je pred 20 leti prišla ta zemlja v sestav naše države, odkar beli orel Keradjor-

djevičev bdi nad to zemljo in jo čuva, ni več nevarnosti za nas. Kar je naše, ostane naše. Kockalo se ne bo več za nas! Mi s to zemljo ostanemo pri svojih bratih Slovanih. Ako se ozremo nazaj na teh 20 let, lahko s ponosom in z zadovoljnostjo pribijem, da naša zvestoba do naše skupne velike domovine niti za trenutek ni popustila in prenehala, da je naše razmerje do kraljevskega doma in do domovine bilo vedno najiskreneje in najprisrčnejše. In danes izjavljamo, od nikogar prisiljeni, popolnoma iz svobodne volje, da bomo taki neomajni ostali tudi za vse bodoče čase.

Današnje prilike pa nočemo opustiti, da bi se ne spominjali tudi naših bratov, ki so ostali izven mej naše države. Toda v tem oziru ne sme govoriti samo srce, ampak tudi razum! Naše narodne manjšine v drugih državah morajo biti in ostati dobri in lojalni državljani svojih lastnih držav. Vem in prepričan sem, da se jim v tem oziru ne more ničesar očitati. A našim manjšinam ne more nihče zabraniti — to je splošno sprejeto in priznано načelo — da bi se ne čutili kot člani svojega naroda in ne udeleževali njegovih kulturnih dobrin.

Z ozirom na našo notranjo politiko se lahko pohvalimo, da smo zanesli v notranje

razmere pomirljivost, strpljivost, mir in red. Mi smo od svoje strani ustvarili vse predpogoje za mirno rešitev vseh notranjih vprašanj, ki si jih upamo rešiti, ako ne že načelno pred volitvami, gotovo pa po volitvah. Zunanja politika sedanje Jugoslavije je jaana za vsakogar. Mi hočemo ostati zvesti svojim starim in novim prijateljem po načelu: Zvestoba za zvestobo! Glavni cilj in edini cilj naše zunanje politike je: Ohraniti svoji državi sveti mir. Bloke in fronte pa prepuščamo drugim in jim samo to želimo, da si prú tem ne opečejo svojih prstov. Vlada dr. Stojadinoviča pod modrim vodstvom Nj. kr. Vis. kneza in namestnikov si je v zunanji politiki obdržala svoje stare prijatelje in si pridobila novih ter kljub zaslepljenemu nerganju nekaterih večnih nezadovoljnejev dosegla velike neprecenljive uspehe v korist države in človečanstva.

O gospodarski politiki ne bom govoril, tu govorijo dejanja sama. Osrednja oblast: in banske uprave se trudijo, da v merah, kakor nikdar do sedaj, zadovoljijo želje naroda. Ob 20 letnici naše države lahko mirno rečemo: Jugoslavija dela in napreduje na vseh straneh in na vseh poljih.

Tisoči naroda so krasen govor našega voditelja, kakor tudi njegove končne vzklike vdanosti Jugoslaviji in kraljevskemu domu venomer prekinjali z navdušenim odobravanjem.

Socialno zavarovanje našega kmečkega ljudstva

(Ob tridesetletnici dr. Krekove pobude)

Letos poteka 36 let, kar se je pri nas začelo z vso resnostjo razpravljati o starostnem zavarovanju kmečkega ljudstva. V nekdanjem avstrijskem državnem zboru, oziroma v enem izmed njegovih odborov se je obravnavalo to vprašanje več let. Dr. Krek je bil med listimi poslanci bivše SLS, ki niso vprašanja le temeljito poznali, temveč si tudi neutrudno prizadevali, da bi se ta velika zamisel uresničila. V navedenem odboru državnega zbora si je neutrudno prizadeval, da je pritrjal stvar tako daleč, da je bil končno l. 1908 sestavljen že zakonski načrt in predložen državnemu zboru, ki naj bi to prevažno zadevo končno rešil, in sicer naravnost vzorno rešil v neizmerno korist kmečkega ljudstva. Razen tega je dr. Krek v štehtih člankih in govorih po shodih zadevo pojasnjeval kmečkemu ljudstvu. Skratka lahko rečemo, da je bil rajni dr. J. E. Krek ne le na Slovenskem, temveč v vsej bivši Avstriji eden izmed vodilnih bojevnikov za misel kmečkega socialnega zavarovanja. Po njegovi zaslugi v prvi vrsti je stvar dozorela že prav blizu do končne uspešne rešitve.

Zal je pa prišlo drugače. Liberalci vseh avstrijskih narodov so se znašli v bratskem objemu

ter začeli divjo gonjo proti tej veliki zamisli. Kakor v vseh bojih proti ljudskim koristim, tako so bili tudi v tem slovenski liberalci med najglasnejšimi in med najbolj umazanimi. Seveda so bili proti temu zavarovanju tudi vsi fabrikanti, veliki trgovci in kapitalisti sploh, ker bi ravno ti morali precej prispevati. Zal se je pa tej gonji pridružilo tudi precej pametnih in neoporečnih mož, zlasti iz vrst imovitejših slojev, gruntarjev, a ne malo tudi majhnih kmetov, ki niso imeli dovolj socialnega čustvovanja in uvidevanja, zlasti pa še zato, ker zadeve sploh niso dobro poznali in so potem nasadali raznim lažem. Tudi na Slovenskem in v vrstah SLS jih je bilo precej. Za dne 31. januarja l. 1909 je sklicala potem SLS v Ljubljano velik kmečki shod, ki naj nekako odloča o tem vprašanju. Nanj je prišlo tudi precej liberalcev in tako so ti, krepko podprti od nasprotnikov socialnega zavarovanja iz vrst SLS, povzročili velik hrup. Skratka — dr. Krek je s svojo veliko zamisljo temeljito pogorel.

Toda eden največjih dobrotnikov našega kmečkega ljudstva navzile temu trpkemu razočaranju ni odnehal. Kmalu po tem zborovanju je izdal

brošuro z naslovom »Starostno zavarovanje kmečkega ljudstva«. V njej je po domače, a vendar le temeljito in prepričevalno, kakor je samo on znal, najprej razložil, kaj je zavarovanje sploh in posebno kaj je starostno zavarovanje, nato pa vladni zakonski načrt o zavarovanju. Po njem naj bi bili podvrženi zavarovanju vsi kmetje, trgovci in obrtniki, ki ne plačujejo nad 2400 K letnega dohodninskega davka, dalje vsi nad 16 let stari kmečki delavci in posli ter vsa kmetova domača družina. Samostojni kmet in obrtnik ter njih domači, ki nimajo nad 480 K letnih čistih dohodkov, bi plačevali mesečnega prispevka po 50 vinarjev, ostali po 1 K, a posli in delavci z več kot 720 K letnih dohodkov pa po 1.50 K. Polovico bi zanje plačeval posej, polovico pa gospodar. Kdor izmed samostojnih bi plačeval 5 let, oziroma 200 tednov, bi imel še pravico do starostne prekrbnine, nesamostojni pa po 30 letih, žena in otroci bi po smrti moža (obeta) dobivali prekrbnino že po 40 tednih plačevanja, a za onemoglost bi bilo treba plačevati vsaj 40 tednov. Pravico do zavarovalnine izgubi, kdor 3 leta ne bi ničesar plačal, kdor pa 1—3 leta ni ničesar plačal, sicer izgubi pravico, a se vnovič odive, če začne plačevati. Kdor prostovoljno nekaj več plačuje kakor je dolžan, lahko zahteva prekrbnino že s 55 leti starosti, ostali pa po 65. letu. Prekrbnina, ki bi jo zavarovanec dobival, zavisi od višine prispevkov in dolžine zavarovanja. Najnižja prekrbnina bi znašala 120 K letno. Letni državni prispevek k zavarovanju bi znašal po 60 K na zavarovanca. Zavarovalnica more prezgodaj onemoglim poskrbeti tudi zdravljenje, a če zavarovanec umrje, dobe žena in otroci odpravnine. Zavarovanke, ki bi se omožile, bi dobile vplačane prispevke povrnjene. Za vsa državo in poklice bi se uvedla ena sama zavarovalnica, da bi se v njej izravnale razlike med deželami in stanovi, a pomagali bi pri zavarovanju okrajni in deželni zavarovalni odbori. Vsa organizacija zavarovanja bi imela veliko avtonomijo. Preračunali so, da bi bilo vseh zavarovancev kakšnih 10 milijonov, ki bi plačevali kakšnih 129 milij. K prispevkov (od tega samostojni kmetje 18.5 milij. K), država bi prispevala dobrih 98 milj. K, ostalo bi pa štajali imoviti delodajalci. Zavarovanci bi dobivali letno okrog 305 milij. K, uprava zavarovalnice bi pa stala 12 milij. Povprek bi prišlo pri nas na vsakega zavarovanca 1 krajcar prispevkov dnevno, in kdor trdi, da bi kmet tega ne zmogel, kratko in malo laže, a ko bi začel vleči prekrbnino, bi dobil v dveh letih več kot je poprej ves čas vplačal. Samo zavarovanje more ohraniti dobrega posla za kmetih in rešeno bi bilo s tem tudi težko vprašanje občinskih revežev ter užitarjev, zlasti bi bilo pa pomagano malim kmetom, med katerimi je — šudno — največ nasprotstva do zavarovanja. Na Kranjskem bi prišlo na kmete letnih prispevkov nekaj manj kot 800.000 K, dobivali bi pa prekrbnino skoraj poltretji milijon K.

Tako torej dr. Krek in avstrijski vladni zakonski načrt iz l. 1908. žal je, kakor smo povedali, da velika stvar potem propadla. Nasprotnikom zavarovanja se je bilo posrežilo zadevo zavleči, vlada sama se zanj ni ravno pehala, prišlo se hude zunanje politične krize ter končno svetovna vojna in slovenski kmet je ostal do danes brez zavarovanja.

Prva leta po prevratu je začela tudi naša država uvajati takoj razmeroma prav lepo socialno politiko. L. 1922 je izšel zakon o zavarovanju delavcev, ki je določal, da se mora že do junija 1923 izvesti tudi zavarovanje kmečkih delavcev, kar se pa ni zgodilo še do danes. V smislu tega zakona je bil po dolgih letih šele lani končno uveden tudi začetek zavarovanja za onemoglost, starost in smrt, a zoper le za industrijske in obrtne delavce ter za posle v nekmečkih obratih. Skratka: za kakršno koli zavarovanje kmečkih delavcev in poslov ni preskrbljeno pri nas skoraj nič, za zavarovanje kmetov samih pa sploh prav nič.

Dokler ni nastopila kriza ter je večji kmet svoje prideleke dobro in lahko prodajal, manjši kmet pa tudi lahko dobil še postranski zaslužek, to vprašanje še ni bilo tako pereče, odkar so pa nastopili resni časi ter tudi ni prav nobenega upanja, da bi se v sedanjih okoliščinah mogla kdaj

povrniti nekdanja ugodna konjunktura, se pa ravno iz kmečkih vrat vedno pogosteje in glasneje pojavljajo zahteve po socialnem zavarovanju vsega kmečkega prebivalstva, dočim vlada v uradnih krogih o tem popoln melk. To je tudi popolnoma razumljivo, kajti danes pri nas to veliko vprašanje nihakar ni več tako lahko rešljivo, kot je bilo pa pred 30 leti v Avstriji. Mi o tem do danes sploh nimamo še niti najosnovnejših načrtov in računov. Pač: »Zveza absolventov kmetijskih šol« je izdelala preteklo zimo nekajen »Načrt uredbe o splošnem ljudskem socialnem zavarovanju«, ki predvideva uvedbo banovinskega zavarovanja za bolezni, nezgode, starost in onemoglost za vse prebivalstvo Slovenije, ki ni v tem pogledu zavarovano že kje drugje in katerih redni letni obdavčeni dohodki ne presegajo 30.000 din. Toda kdor pogleda le § 3 tega načrta, ki predvideva kritje vseh stroškov vsega zavarovanja le iz prispevkov občin, banovine in države ter posebnih davčnin na luksuzne predmete, bo moral takoj uvideti, da je ta načrt kratko in malo neraben, vsaj v danih okoliščinah.

Težko je danes vprašanje socialnega zavarovanja, neprimerno težje kot je bilo pred 30 leti. Ne smemo namreč pozabiti, da bo v vsakem primeru združeno tudi z dajatvami, ki bi bile danes precej občutnejše kot pred 30 leti. Toda vse kaže, da se zahteva danes naše kmečko ljudstvo dobro zavedati, kaj bi mu socialno zavarovanje pomenjalo. Skratka: po našem mnenju je napačil čas, ko moramo o tem vprašanju vnovič prav resno razmišljati. Razni kmečki shodi in organizacije vse pogosteje sprejemajo resolucije, ki zahtevajo uvedbo splošnega socialnega zavarovanja za kmečko ljudstvo, toda vprašanje je, če bi bil naš kmet tudi voljan in če bi sploh zmogel tudi potrebne prispevke zanj.

Kakor smo že povedali, zahteva to zavarovanje ZASK, zahtevajo ga razni shodi in organizacije, tudi pri kmečki zbornici se je že ponovno pojavilo to vprašanje, zato je naš »Domoljub« kot nad polstoletno glesilo najširših plasti našega kmečkega ljudstva prepričan, da izvršuje v važnem trenutku zgodovine našega kmečkega ljudstva le svojo dolžnost, če stopa pred svoje naročnike, bralce in pred našega kmeta sploh z določnim vprašanjem, kaj in kako odkrito misli glede te dalekosežne in nikakor ne tako lahke in enostavne zadeve.

Skrb za našo kri v tujini

Te dni je stala Slovenija in posebno še prestolnica Slovencev, bela Ljubljana, v znamenju izrednega zanimanja za naše brate v tujini, ki so kri naše krvi. Kot uvod v slovesnosti je bilo odkritje spominske plošče pokojnemu slovenskemu škofu v Ameriki Jakobu Trobcu v njegovi rojstni vasi v Polhovem gradu pri Ljubljani. Veličastne proslave se je udeležilo izredno lepo število domačinov in tujecev, tudi ameriških Slovencev, ki so prišle, kot smo že poročali, pred kratkim pod vodstvom svoje predsednice Prislanske na daljši obisk v staro domovino. Slavnostni govornik tako dopoldne pri odkritju spominske plošče, kakor tudi popoldne pri blagoslovitvi temeljnega kamna za nov »Trobcjev prosvetni dom« je bil zastopnik »Prosvetne zveze« dr. Česnik iz Ljubljane. Lepe nagovore so imeli tudi drugi, med njimi škof dr. Gregorij Rožman. Pri vseh slovesnostih so ubrano peli in vzorno deklamovali šolski otroci, postavil pa se je tudi domači pevski cerkveni zbor.

11. julij 1938 ostane vsekakor slovenskemu narodu važen zgodovinski dan. Tega dne je bilo v frančiškanski dvorani v Ljubljani pod vodstvom predsednika Rafaelove družbe škofa dr. Rožmana ustanovno zasedanje izseljenske zbornice v prisotnosti rojakov tako rekoč iz vseh delov sveta. Na zbor sta prišla

Pred 30 leti je žal tudi en del našega kmečkega ljudstva sodeloval in močno pripomogel, da je velika dr. Krekova zamisel propadla. Izgleda, da se danes naše kmečko ljudstvo zaveda svoje te danje pogreške, a preden bi se v tem pogledu začelo kako konkretno delo, bi bilo vendar prav, če se naš kmet vnovič oglasi ter jasno in odkrito pove, kaj misli o tem vprašanju danes.

Glede na to razpisuje naš list veliko pismeno posvetovanje kmečkega ljudstva o vprašanju socialnega zavarovanja našega samostojnega kmeta ter njegovih poslov in delavcev. Vabimo posameznike in organizacije, da se določno izjavijo glede tega vprašanja in nam svoja mnenja in odgovore podpisane pošljejo, »Domoljub« jih bo pa priobčeval na stalnem mestu, dokler se posvetovanje (enketa) ne zaključi. Vsak udeleženec posvetovanja naj bo čim krajši in čim stvarnejši, da bo res mogoče objavljati vse odgovore. Po našem mnenju naj bi se odgovorilo nekako na naslednja vprašanja:

1. Ali in katero panogo kmečkega socialnega zavarovanja (požarno, starostno, bolezensko, onemoglostno, zoper nezgode, zoper uime, za dote itd.) smatrate za potrebna, da bi se uvedla prisilno?

2. Ali mislite, da bi bil naš kmet voljan in zmožen nositi razmeroma znatne stroške za to zavarovanja?

3. Katere plasti kmečkega ljudstva naj bi se vključilo v ta zavarovanja: poele, kmečke delavce, bajtarje, srednje kmete, žene in otroke navedenih itd.?

4. Kako mislite glede organizacije tega zavarovanja? Kdo naj vzame zadevo v roke in kako naj jo izvede? Ali bi ga bilo morda nasloniti na delavsko zavarovanje?

5. Kaj imate še sicer pripomniti k temu važnemu vprašanju?

Kakor rečeno, vabimo k našemu posvetovanju (anketi) vse naše naročnike, bralce in sploh prijatelje našega kmečkega ljudstva iz vseh slojev in poklicev, torej tudi izobražence. Razmislite o stvari in pogumno vzemite pero v roke ter odgovorite. Če se naše posvetovanje ponesreči, to se pravi, če ne bo dovolj odgovorov, bi bilo to znak, da naše kmečko ljudstvo sploh ne čuti potrebe po socialnem zavarovanju in da moremo zato to vprašanje vnovič odložiti za kako desetletje. Torej: izpregovorite! Predali Vašega glasila se Vam odprli

tudi slovenska ministra dr. Korošec in dr. M. Krek. Tam so bili poleg drugih odličnih osebnosti še škof dr. Rožman, ljubljanski župan dr. Adlešič in zastopnik socialnega ministra dr. Aranički, ki je med drugim sporočil, da je minister dr. Cvetkovič nakazal za letovanje slovenske mladine iz Nemčije 50.000 dinarjev. Sledili so pozdravi odposlancev Slovencev iz raznih tujih držav.

Lepe besede priznanja za zaščito izseljenec je izrekel velezaslužnemu p. Kazimirju Zakrajšku zastopnik socialnega ministra Aranički. Izredno tehtan nagovor je imel ljubljanski župan dr. Adlešič, ki je med drugim dejal, da naj skrb za naše rojake odslej pomeni skrb za našo mladino v inozemstvu. Minister dr. Krek je med drugimi izbranimi besedami poudarjal, da mora za našo kri v inozemstvu državna uprava s svojimi sredstvi storiti vse, da bodo izseljenske organizacije vedno imele v državnih zastopnikih svoje prijatelje, svoje podpornike.

Kratko, a izredno učinkovito je bilo bodrilo voditelja Slovencev, ministra dr. Antona Korošca, ki je poudarjal sledeče:

»Bolj in bolj čutimo, da moramo paziti na vsako kapljo naše krvi, da moramo čutiti

(Nadaljevanje na prihodnji strani spodaj)

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

o Naša kraljica Marija je s svojim spremstvu dopotovala na Bled. V Kranju sta kraljico pozdravila knez namestnik Pavle s soprogo, na Bledu pa kralj Peter II. v spremstvu ministra dvora.

o 80letnik je postal profesor Gabrijel Majcen v Mariboru, oče pomočnika bana dravske buncvine dr. Stanka Majena. Naj Bog nakloni vrlemu slavlencu še mnogo blagoslovljenih let!

o Osemdesetletnik je postal višji vojni kurat Jakob Marzidovšek v St. Jurju ob j. Ž. Na mnoga leta!

o Na dopust je odšel ban dr. M. Natlačen. Do konca tega meseca ne bo sprejemal strank na banovini.

DOMAČE NOVICE

d Zakaj je pivo drago? Pivovarna Union v Ljubljani je dosegla lani 1,115.722 din čistega dobička, dočim ga je dosegla leta 1936. 720.000, l. 1935. pa celo samo 51.549 din. Družba ima poleg glavnice v višini 24 milijonov din še 20,7 milijona din rezerv.

d Svoj občinski hotel je sesidala občina Smederevo in ga te dni izročila v javno uporabo.

d Skupštinskih volitev ne bo pred enim letom, je izjavil v južni Srbiji ministrski predsednik dr. Stojadinovič.

d Slovenski šahovski mojster Vasja Pirc je na velikem nemškem šahovskem tekmovanju v Harzburgu dosegel prvo mesto pred Bogoljubovim in Elikasesom, zmagovalcem na mednarodnem tekmovanju v Noordwijku.

d V Vojvodini je cena pšenici in moki padla, kar pa se v Sloveniji še nič ne pozna.

d Novi papežev nuncij v Belgradu msgr. Ettore Felice se je pripeljal dne 10. julija v Kranj, kjer so mu odposlanci Cerkve, občine in drugo občinstvo priredili lep sprejem. Istočasno se je pripeljal v Kranj tudi belgrajski nadškof dr. Ujčić. Gospodje so v Kranju maševali in je pri službi božji prepeval pesmi kranjski moški pevski zbor. — Po kosilu v župnišču sta se g. nuncij in de-

kan g. Škerbec s spremstvom odpeljala na Brezje. Nadškof Ujčić pa ostane v Kranju na počitnicah.

d Sporazum med zadrudnimi zvezami. — Zastopniki vseh zadrudnih zvez so po doseženem sporazumu prosili predsednika Glavne zadrudne zveze notranjega ministra dr. A. Korošca, da skliče občni zbor zaradi ustanovitve Glavne zadrudne zveze kot vrhovne centrale vsega jugoslovanskega zadrudništva po predpisih novega zadrudnega zakona. — Minister dr. Korošec bo te dni poslal vsem zadrudnim zvezam vabilo na občni zbor, ki bo v Belgradu dne 1. septembra t. l.

d Samo tri in pol odstotka Nemcev (t. j. 482.248) je sedaj v Jugoslaviji. Od leta 1912 do 1931 so nazadovali za 40 odstotkov.

d Narava si sama pomaga. Kakor že večkrat omenjeno, je letos tako imenovano sušivo leto — vse rastlinje, zlasti pa sadno drevice in tudi vinske trte so v mariborski okolici napadene od listnih uši. Nadloga je tako huda, da niti škropljenje ne pomaga. Pač pa je narava sama začela z borbo proti tem škodljivcem. Opazovalci nam sporočajo, da je letos opaziti nenavadno število pikapolonic, ki so najhujše sovražnice uši. Na drevju in rastlinah kar mrgoli teh lepih hroščev, zlasti pa njihovih ličink, ki so še hujši zatiralci uši kakor pikapolonice same. Le da so začeli ljudje v nevednosti te ličinke uničevati, ker mislijo, da so to posebne vrste škodljivci. Dobro bi bilo, da bi kak strokovnjak v časopisu koristnost ličink pikapolonice objasn timer jo opisal, da jo bodo ljudje poznali.

VINA dolenska, štajerska in sploh vseh vrst, kupite pri **CENTRALNI VINARNI v Ljubljani.**

d Skoraj pol milijarde dinarjev dohodkov so dala lani vsa naša rudarska podjetja.

d Ali bodo motorni vlaki same za bogataše? Motorni vlaki na progi Belgrad—Sarajevo—Dubrovnik bodo menda začeli voziti že prihodnji teden. Tovarna vagonov v Slavonskem Brodu je izdelovala pet sestav motornih viakov, dve pa sta še v delu. Generalno ravnateljstvo državnih železnic je že

predpisalo potniško tarifo za motorne vlake. Veljajo cene za 1. in 2. razred brzega viaka z dodatkom 80 dinarjev za motorni vlak brez ozira na dolžino potovanja. Popusti, ki so običajni na železnici, za motorne vlake ne veljajo izvemši popuste za otroke. Prav tako potniki ne bodo mogli vzeti s seboj vse prtljage.

d Sprejem mladeničev v Inžinjsko in artilerijsko podčastniško šolo v starosti od 18 do 21 let. Vsa tozadevna pojasnila dobite ustmeno ali pisмено: Koncesionirana pisarna Per Franc, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za pismeni odgovor je priložiti kolek za 6 din.

d Kakšna bo pšenična letina. Pišejo, da bodo poljedelci v vsej Jugoslaviji pridelali

Strašne posledice toče

Uniženi vinogradi na Bizelskem.

Pomandrano žito v Pavlovi vasi. Toča je žito zbil. v zemljo tako, da ga ni mogoče niti kositi.

svoj dolžnost do vsakega teh izseljencev. Ugotoviti moramo, da napredujemo. Ustanovitev izseljenske zbornice je tak napredek in lahko rečemo, zgodovinski dogodek. V imenu kraljevske vlade ji želim lep napredek in prav tako v imenu kr. vlade izrekam dobrodoščilo ameriškim bratom od onkraj morja, ki jih bratsko stiskamo na svoje grudi. Pozdravljam pa tudi vas, ki se danes trudite za izseljensko vprašanje.

Nad vse pomenljiva je bila beseda škofa dr. Rožmana. Naš slovenski višji pastir je ugotovil:

>Zdi se mi, da doživljamo važen zgodovinski dogodek. Prvič so se zbrali zastopniki —lahko rečem in moram reči — vsega našega naroda, da govorimo o bratih in sestrah ki se odpravljajo z domače grude v tujino in tam v velikem številu zganjajo kot kapljice v morju, 60 let že odhajajo tisoči, stotisoči na-

šega malega naroda v tujino. Kaplja za kapljo naše krvi izteka iz žil narodnega telesa, a nas ni bolelo, še zmenili se nismo, še dobro se nam je zdelo, češ, saj gredo mnogi, ki doma niso nič prida. In vendar: vsak brat, vsaka sestra, ki odhaja od skupne družine naroda in se zgubi, vseka rano našemu narodu, ki je tem težja in nevarnejša, čim slabotnejši je naš mali narod. Veliki narodi skrbijo, da se noben njihov član ne izgubi, da otroci izseljencev poznajo domovino, se nanjo s tisočimi vezmi navežejo. In mi Slovenci? 60 let smo to zanemarjali, kot da je naš narod neizčrpiliv zaklad, ki hrani in poji druge velike narode in pospešuje njihovo rast. Odslej naprej ne sme biti več tako! Odslej se hočemo z ljubeznijo in skrbnostjo brigati za vsakega brata, ki se izseli; ne pozabimo ga, ne zapustimo ga, v zvezi z njim ostanimo!

Tako bodi! Bog pomagaj!

letos okrog 45.000 vagonov pšenice. Ker se po vsem svetu obeta precej dobra letina, so začele cene pšenice na svetovnem trgu padati. Pri nas so se pojavili za sedaj kot kupci Italija, Nemčija in Češkoslovaška. Prčkakujejo pa, da se bosta pojavili na trgu še Anglija in Francija.

d Premesitev postajališča med postajama Mestinje—Smarje pri Jelšah. Počeni od nedelje dne 8. Julija dalje se ustavljajo potniški vlaki na postajališču Stranje v km 52.290. kjer je zgrajeno novo postajališko poseopje. S tem odpade dosedanji postanek vlakov na starem postajališču v km 52.707.

d Tele s 6 negami je povrgla krava posestnici Frančiški Per v Drtiji, občina Moravče, okraj Kamnik.

d Nove sv. maše je daroval 10. Julija na Rakovniku salezijanec g. Stanko Kos. Obilo blagoslova v Gospodovem vinogradu!

d Srednješolski profesorji iz Jugoslavije so zborovali te dni v Subotici. Neredki med njimi so pokazali, da jim je za politiko bivšega nacionalnega režima več kot za prave koristi lastnega stanu. Kar seješ, to boš žel...

d Zborevanje proti draginji so priredili splitski stanovanjski najemniki. Zahtevajo znižanje najemnin in povišanje plač, zakaj cene živlom in drugim potrebščinam so v zadnjem letu poskočile od 15 do 25 odstotkov — plače pa so ostale stare.

d Toča na Hrvaškem. Nevihte s točo so ono nedeljo uničile vse poljske pridelke v 14 vaseh okrog sv. Križa na Hrvaškem. — Uničena je pšenica, koruza, krompir, sploh vse, kar je obetalo obilen sad. Komaj deset minut je trajalo neurje, med katerim je padala kot mlada jabolka debela toča. Do 15 centimetrov debela je bila plast pogubonosne toče, ki je 5000 ljudi spravila v revščino. Škoda je ogromna. Poslej so prizadeti kmetje navezani le na pomoč v živilih in denarju. Ponovilo se je enako gorje, kakor so ga lani preživljale številne vasi na Dolenjskem in Štajerskem in letos kraji okrog slovenskih Pišec.

d Nekaj številk iz slovenskega zemljepisja. Po velikosti obsega Slovenija v Jugoslaviji 64% vsega državnega ozemlja, po

Ameriški Slovenec o sedanjih Jugoslaviji

Te dni se muči v domovini Leo Zakrajšek, ki je to pot že tretjič zaporedno pripeljal iz Amerike naše rojake v staro domovino. G. Zakrajšek je izjavil med drugim sledeče:

»Kako razveseljivo je za nas, ko vsakokrat, ko pridemo, ugotovimo napredek Jugoslavije. Kako ta država raste, kako se notranje utrjuje, kako nasmejan obraz dobiva in kako diha iz nje čedalje večji ponos.« Pred tremi leti, ko je bil tukaj, je dobil vtis, da se bo sploh vse podrlo, in ko je odhajal je bil prepričan, da odhaja za dolgo, dolgo dobo let. »Pa so je vse naenkrat spremenilo. Ugled države je začel rasti in odmevi so se čitali po ameriškem tisku. Gospodarsko se je dvignila, se zavedla svojih naravnih bo-

prebivalstvu pa ima celo delež 8%. 1935 je imela 1. milj. 177.821 prebivalcev, 74.93 na kvadratni kilometer, in sicer v podeželskih okrajih 1.070.433, a v samoupravnih mestih Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj pa skupno 108.388 (pred priključitvijo okolice). V vaseh je živelo 82,5, v mestih pa 17,5% prebivalstva. Temu primerno so se delili po poklicih na te glavne razrede: kmetje 600.561 ali 60,35%, industrija in obrti 223.017 ali 19,49%, upokojevcem in rentnarjem 52.061 ali 4,55%, javni uslužbenci in svobodni poklici 46.146, promet 45.264, trgovina 31.383, topništvo in rudarstvo 27.791, vojska 6274, razni dninarji 3702, nastavljenici denarnih zavodov 3601, ostali 14.486 oseb. Zanimivo je, da prevladujejo mali kraji. Imamo 40 mest in trgov s po manj ko 1000 prebivalci, a le 10 mest in trgov z nad 2000.

d Stoletnica katoliškega dobrodelnega zavoda. Stoletnico obstoja bo kmalu praznovala bolnišnica usmiljenih sester v Zagrebu. Bolnišnica je last reda sester sv. Vincencija Pavelakega ter je najboljša in najmodernejša urejena zagrebška bolnišnica. Kljub težkim razmeram in denarnim stiskam, v katerih se je bolnišnica nahajala zadnja leta, se je vodstvu z dobrim gospodarstvom posrečilo za-

gastev in dolžnosti, da jih odpre v svojo kornist. Zunanjepolitično je postala pomembna. Kako so nam v daljni Ameriki igrala srca od veselja, ko smo brali in slišali, da se oči vseh evropskih držav obračajo proti Jugoslaviji, ki je postala otok miru in pridnega ustvarjačega dela. To ve samo tisti, ki je kdaj daleč od doma ljubil svojo domovino. Hvala vladi, hvala vrhovnemu državnemu vodstvu, ki so med izseljenci zunaj s tem, da so dvignili ugled in blagostanje Jugoslaviji, zopet vžgali vero in zaupanje vanjo. V takšno Jugoslavijo radi prihajamo. Takšne Jugoslavije smo veselili in smo nanjo ponosni. Takšno domovino nam razne ameriške narodnosti tudi zavidajo.«

vod popolnoma prenoviti in ga opremiti z najnovejšimi zdravstvenimi pripravami. Do nedavnega je bila samo država dolžna bolnišnici okroglo 20 milij. dinarjev na zaostalih računih. Šele sedanja vlada je izpolnila svojo dolžnost in s tem pripomogla, da se je bolnišnica izpopolnila.

d 20. otroka je povila v svojem 38. letu starosti Mara Divjak iz Dubrova pri Ivanca. Od vseh teh otrok jih je ostalo pri življenju le četvero. Trikrat je žena rodila dvojčke.

d Pri zaprtju sti pa pri motajah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarc naravnost »Franz-Josef« vode.

d Veliko električno centrale so spravili te dni v pogon na reki Treški blizu Skoplja ob navzočnosti ministrskega predsednika dr. Milana Stojadinoviča, ki je prav te dni obiskal v spremstvu ministra dr. Kreka kraje v Južni Srbiji in na Kosovem polju. Iz zajezene reke se je naredilo veliko jezero, ki je ponekod globoko tudi 30 m. Pri padcu žene voda turbine, ki imajo 1500 konjskih sil. Po načinu gradbe je ta centrala druga svoje vrste v Evropi. Južna Srbija je odločno pokazala, da odobrava delo sedanje vlade.

d Medvedka je metala kamenje na pse. To je bilo v hribih pri Tetovu. V bližino ovčarske staje sta se pripodila dva mlada medveda, od katerih so enega ovčarski psi takoj raztrgali. Kmalu zatem pa je prišla v bližino stara medvedka in začela metati kamenje na pse, ki so lajali okoli nje. Dokler niso pasirji začeli nanjo streljati iz pušk, toliko časa se ji psi niso upali približati. Zadetka od strelkov, je medvedka pobegnila.

d Nove proge so odprli. Dne 12. Julija so odprli za promet novo železniško progo Bišče—Nikšič. Stroški za zgraditev te proge, ki je ozkotirna, so znašali 90 milij. din.

d Knjigarnarji Jugoslavije proti monopolizaciji šolskih knjig. Iz Zagreba poročajo, da je bila na zboru knjigarnarjev Jugoslavije sprejeta sledeča zahteva: »Skupščina Zveze knjigarskih organizacij kraljevine Jugoslavije kot najvišja predstavica vseh knjigarnarjev Jugoslavije stoji na stališču sodobne trgovine in gospodarstva in je proti monopolizaciji učbenikov za šolo in ob tej priliki izjavlja svoje neomajno stališče, da je monopolizacija gospodarstva za našo nacionalno delavnost škodljiva.«

d Nad Hvalmi se je maščeval. Kar 300 gosk je zastrupil neznanec kmetom v vasi Vučkovec pri Varaždinu. Ko so kmetje zju-

Strašna povodenj tudi na Japonskem

Velike poplave, ki so jih povzročili neprestani nalivi, so pripravile velikemu japonskemu pristaniškemu mestu Kobe dneve največje groze in strahu. Ze tri dni neprestano dežuje, da se vode iz hribov v obliki velikih rek prelivajo skozi osrčje mesta in okolico proti morju. Povod se nudi silka groznega razdejanja. Hiše so podrte, voda nosi s seboj trupla utopljenecv, a iz mesta bežijo dolge kolone ljudi, ki jim je poplava uničila vse. Po dosedaj znanih poročilih je utonilo 480 ljudi, prav toliko pa jih še pogrešajo. V naglici odposlani rešilni oddelki so proti navalu vode skoraj brez moči, le zbežanemu prebivalstvu postavljajo zasilne šotore in pripravljajo hrano. Silne množine vode so odtrgale s hribov, ki obkrožajo od vzhodne strani mesto, silne množine kamenja in zemlje in ga naplavile v mesto. Ta plaz podira pred seboj vse, na kar naleti. Silna nevarnost pa grozi mestu zaradi razpoklin, ki so se pojavile na teh hribih. Ljudje z grozo opazujejo, kako se hribi potagoma,

a nevzdržno pogrezajo in pripravljajo mestu še večjo nesrečo. Boje se, da bi se celo celi hribi pogreznili v dolinico, kjer leži mesto, in uničili še tisto, kar je ostalo še neprizetetega po vodi. Nesreča je ena največjih, kar jih Japonska, razen velikih potresov, pomni v zadnjih desetletjih.

Število ponesrečenecv in utopljenecv neprestano narašča. Dosedaj so ugotovili smrt je več kot tisoč ljudi. Oblastem in reševalcem delajo silne preglavice skrbi za preskrbo prebivalstva s hrano in stanovanji. Vsa industrijska četrta mesta je že porušena. Dež pa neprestano lije ter je vsa okolica že obkrožena od vode. Če deževje ne bo ponehalo, grozi mestu popolna propast.

Vsa japonska javnost se odslej zanima zgolj za to veliko nesrečo ter nima časa, da bi se zanimala za dogodke na kitajskem bojišču. Stroški za pomoč bodo požrli veliko denarja, ki ga v državnih blagajnah že tako primanjkuje.

traj odprli hleve, da bi gosi pogнали na pašo, so našli že več kot polovico živali mrtvih. Vse ostale pa so poginile v teku dveh ur. Kmetje sumijo, da jim je živali zastrupil kak nevoščljiv sosed.

d Jugoslovan je izumil nov dežnik. Ime mu je — Slovencu namreč — Luj Pongrac. Ta je kazal nedavno v Ljubljani zločljiv dežnik, ki je v zavitem stanju dolg 14 cm, širok 9 cm in debel 3 cm. Zenski dežnik pa je širok le 8 cm. Dežnik je popolnoma dovršen in tudi, kadar je moker, se da spraviti v zavojček, ki ga more lastnik ali lastnica gladko spraviti v žep ali v torbico. Do sedaj so bili takli zločljivi dežniki po 48 do 68 dkg težki, mnogo večji in manj pripravnji, Pongračev žepni dežnik pa je težak le 32 dkg, damski pa 27 dkg. Dežnik se da v trenutku zaviti in v trenutku zopet razviti. Slične iznajdbe sicer že poznamo, so pa do sedaj predstavljale le neuspele poskuse. Pongrac namerava svoj izum še izpopolniti ter je zelo verjetno, da se bo kje v Jugoslaviji osnovala industrija takih dežnikov, enako kakor se je osnovala industrija Pongračevih zelo praktičnih šotorov.

— Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na nerednem čiščenju, nudi pogosto naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita skozi osem dni dnevno po 3—4 kozarce zaželjeno odprtje in s tem trajno polajšanje. Zahtevajte povsod »Franz-Josefovo« vodo.

Ogl. reg. S. br. 2074/35.

d Bolnišnice bomo razširili z lastnim posojilom. Ravnateljstvo osrednjega urada v Zagrebu je imelo sejo, na kateri je razpravljalo o posojilih. Dodeljena so bila sledeča posojila: za gradnjo zdravilišča za tuberkulozne v Kneževem selu pri Nišu 10 milij. din; zdravilišče bo opremljeno s 100 posteljami. Za gradnjo zdravilišča na Avali 10 milij. din; zdravilišče bo imelo 100 postelj. — Banski upravi v Zagrebu je bilo dodeljenih za elektrifikacijo savske banovine 10 milij. din na 30 letno odplačilo s 6% obresti. Mestnemu poglavarstvu v Zagrebu je bilo dodeljenih 25 milij. din, banki upravi v Ljubljani 43 milij. din za dobo 25 let, in sicer za gradnjo bolnišnice v Mariboru, Celju, Murski Soboti, Brežicah, Novem mestu, Slovenjem Gradcu, Ptujju, Radgoni in Vojniku. Dalje je bilo dodeljeno posojilo še nekaterim občinam v savski banovini. Skupaj je bilo odobrenih posojil za 104.400.000 din.

d Za državne uslužbence. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je izdal pojasnilo k navodilom za izdajanje zdravniških potrdil državnim uslužbencem po zakonu o uradnikih. Po tem navodilu se mora

Zjutraj
za lepoto —

Zvečer
za zdravje!

Zato zjutraj, zlasti pa zvečer

KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

po 15. dnevu bolezenskega dopusta državnega uslužbenca odrediti zdravniška komisija, ki naj izda odlok o potrebi nadaljnega zdravljenja. Glede bolnikov, ki leže v bolnišnici več ko 15 dni, pa pravijo ta navodila, da ni treba zanje posebne zdravniške komisije, temveč zadostuje poročilo načelnika tistega oddelka bolnišnice, kjer državni uslužbenec leži. Po zakonitih predpisih o delu bolnišnic je omogočeno zdravljenje le oseb, ki jim je bolniško zdravljenje zares potrebno. Bolnišnica je odgovorna za pravilno zdravljenje svojega bolnika, ter zaradi tega ni potrebno posebno mišljenje zdravniške komisije. Šele potem, ko je bolnik odpuščen po navodilih splošne uredbe, pa tudi pozneje še ni sposoben za službo, se mora odrediti zdravniška komisija, ki ugotovi, če je uradniku potreben še nadaljnji bolezenski dopust.

— Pri lenivosti črev in slabem žledocu z nerazpoloženjem za jed vsled zapeke, naj se rabi že davno znana in učinkovita naravna »Franz-Josefova« grenka voda. Zelo pogosto se potrjuje, da je »Franz-Josefova« grenka voda av posebno koristno domače sredstvo, kadar gre za to, da se zjutraj očisti prebavni kanal s salinskimi sredstvom za odprtje.

Ogl. reg. S. br. 20.474/35.

d Nove kovance dobimo. »Jugoslovanski Kurirc« poroča, da je že vse pripravljeno za kovanje novega kovinskega denarja. Najprej bo država pričela kovati kovanice po 10 din, ki bodo iz čistega nikla. Po določilih zakona o kovanem denarju se bo skovalo 20 milijonov komadov v skupni vrednosti 200 milijonov dinarjev. Potrebna količina nikla se bo uvozila iz inozemstva. Za drobšč 2, 1, 0,50, 0,25 in 0,10, ki bodo iz aluminijekega

brona, ima država dovolj potrebnega materiala doma, in sicer baker v Boru, aluminij pa v Lovozcu. Srebrni kovanci po 20 in 50 din bodo skovani iz zmesi, ki bo vsebovala 75% srebra in 25% bakra.

n Radi prezidave še vedno globoke znižane cene vsemu manufakturnemu blagu pri F. I. GORICAR, Ljubljana, Sv. Petra c. 29 in 30, na kar opozarjamo še posebej »Domoljubovec« bralca.

d Usoda vžigalnikov in kresilnih kamenčkov. Nad 25.200 vžigalnikov in 365.000 kresilnih kamenčkov so te dni uničili v Beogradu finančni organi. Vse to blago so zaplenili v teku preteklega leta pri raznih zasebnikih in pri poklicnih tihotapljih. Vsak finančni stražnik, ki zapleni vžigalnik, dobi precejšnjo nagrado od globe, ki jo mora plačati imetnik nežigosanega vžigalnika. Globa znaša 550 din.

IZ DOMAČE POLITIKE

p Brzojavka ministra dr. Korošca. Mestni svet ljubljanki je nedavno izbral ministra dr. Korošca za častnega meščana. Te dni je imel mestni svet sejo, pri kateri je župan dr. Adlešič prebral sledečo zahvalno brzojavko: »Iskreno se zahvaljujem Vam in vsemu mestnemu svetu za veliko počastitev, ki ste mi jo izkazali z izvolitvijo za častnega meščana mesta Ljubljane. Vedno mi je bil pri srcu napredek in razvoj glavnega mesta slovenskega, tudi v bodoče se bom trudil, da bo bela Ljubljana ponos zadovoljne in srečne Slovenije. S pošto nakazujem 10.000 din za dobrodelnne namene občine. Dr. Korošec.«

p Pol milijona dinarjev je ban savske banovine podelil iz banovinskih sredstev od boru za postavitev spomenika prvemu hrvaškemu kralju Tomislavu.

p Za častnega občana mesta Ptujja je bil izbran minister dr. Anton Korošec.

p Za častnega občana občine Metlika ekolica sta izvoljena minister dr. Korošec in ban dr. Natlačen.

p Hrvaškimi beguncem je sedanja vlada omogočila pevratek. »Hrvatski dnevnik« poroča: Dr. Mile Budak seje vrnil v domovino, kakor znano, je bil od leta 1935 v tujini. Vi zadnjem času se je vrnilo iz tujine 76 ljudi, med njimi Andrija Luetič, Franjo Cenič, Ante Bubalo, Francetič, Muhamed Pilav, Mate Suman, Josip Milkovič, Timohir Vrljič in drugi. Belgirajski listi k temu dostavljajo, da bo dr. Budak najbrž v Zagrebu odprl odvetniško pisarno, »Hrv. Stražac« pa iz svojega

Hlinka se je sestal s Hodžem

Voditelj slovaškega naroda se je sestal s češkoslovaškim ministrskim predsednikom. S hvalevredno resnostjo sprejema češkoslovaška vlada zastopnike raznih narodnih manjšin v češkoslovaški republiki. Dne 4. junija je sprejel predsednik češkoslovaške vlade dr. Hodža tudi voditelja slovaškega naroda Hlinko. Temu sestanku pripisujejo velik pomen, zakaj če bi se slovaški voditelj in predsednik vlade sporazumela glede slovaških zahtev, bi se kriza v republiki mnogo hitreje in tudi z večjo koristjo za državo končala. Razgovor Hlinka z dr. Hodžo je tra-

jal zelo dolgo in se je nanašal na to, kako bi se izpolnile ljudske stranke v okviru pokrajinskih samouprav, kakor jih namerava uvedti praška vlada. Dalekovidni državni predsednik je sklenil iti glede narodnih manjšin do skrajnosti meja v popuščenju glede samouprave in svobode krajevni oblasti in glede sorazmerne razdelitve uradniških mest. Sporazumna dobra ureditev Češkoslovaške bo ugodno vplivala tudi na notranjo ureditev drugih držav. Zato Slovenci z velikim zanimanjem pričakujemo tozadevnih poročil iz bratske države.

vira poroča, da je umaknjena prepoved Budakovega romana »Ognjišče«, ki ga je izdala Matica Hrvatska in ki je bil doslej zaplenjen.

p **Nov kmečki »praznik«.** Organizacija »Seljačko kolo«, ki ji je načelu Adam Pribičević, je po sklepu zadnjega občnega zbora za svoje pristaše vpeljala nov praznik, »praznik žetve«, ki naj se praznuje 27. avgusta. Praznovati se mora na prostem, zgodaj zjutraj, takoj ko vzide sonce, na kakem višjem mestu. »Praznik« bo v tem, da bodo tam prebrali poslanico predsednika »Seljaškega kola«, deklamirali pesmi in igrali narodne »igranke«. Poročila ne povedo, ali bodo kmetje po slavnosti tisti dan še kaj želi oziroma delali na polju ali pa bodo praznovali ves dan. — Pri nas v Sloveniji je praznik žetve veliki Šmaren, združen s praznikom mlačve, ko morajo biti vsi akednji in vsi kozolci že prazni in se ljudje v potih na najbližja Marjina božja pota že lahko pogovore o sadovih nove letine, zato takih skrbi pravi Slovenci, hvala Bogu, nimamo.

p **Po sestanku — na odmor.** Voditelja belgrajskega dela združene opozicije so te dni zbrali na stanovanju Miše Trifunoviča v Beogradu in se porazgovorili o delu, ki ga bo opozicija spet začela med narodom. Uvod v novo delo bo sestanek vseh predsednikov posameznih opozicijskih skupin, med njimi tudi dr. Mačka in Adama Pribičevića, ki bo sta kmalu obiskala Beograd. Po sestanku se je Ljuba Davidovič odpeljal v Vrnjačko banjo na kratek odmor.

p **Svobodna Hrvatska v mejah Jugoslavije.** List »Dubrovnik« piše o nekem shodu bivše HSS in o govoru poslanca dr. Šuteja in pravi, da je dr. Šutej tudi dejal: »Mi ne zahtevamo nekaj, do česar ne bi imeli pravice, ampak samo to, kar nam ukazujejo naravni zakoni: Svobodno Hrvatsko v mejah te države.«

NESREČE

n **Tudi z mlekom se lahko zastrupiš.** To se je zgodilo v Loznici v Srbiji. Pri kmetu Milanu Batanoviču je delalo na polju sedem delavcev. Po končanem delu so se najprej dobro najedli, nakar jim je gospodinja prinesla velik lonec mleka, da bi si pogasili žejo. Iz lonca so pili vsi z gospodarjem in gospodinja vred. Sredi noči pa se vsi začutili silne bolečine v trebuhu. Proti jutru, preden so se zavedli vzroka bolečin, sta umrla dva delavca v strašnih bolečinah. Ostali so ne-

Predsednik naše vlade je z ministrom dr. Krekom in nekaterimi drugimi ministri obiskal južno Srbijo, kjer so ga povsod navdušeno pozdravljali.

Knez-namestnik Pavle in minister dr. Korošec se pogovarjata.

varnost preboleli. Da bi se ugotovila vrsta strupa, je oblast odredila izkop obeh mrtvih delavcev.

n **Po toči prizadete vinograde v Sromljah** in tam okrog si je te dni ogledal naš ljudski ban in objubil pomoč.

n **Strmoglavil je na tlak.** V katoliški cerkvi sv. Vendelina v zemunskem predmestju Franctal se je smrtno ponesrečil cerkveni

slikar Jakob Pelzl od Sv. Jakoba pri Mariboru. Pokojni Pelzl je bil že dalj časa v službi pri tvrčki Hrvat iz Maribora, ki je prevzela slikarska dela pri renoviranju omenjene katoliške cerkve. Pelzlu se je izpodmaknila deska na odru, strmoglavil je z glavo naprej na tlak in ostal pri priči mrtve.

n **Boj pastirja s steklim volkom.** Osman Sulejmanović iz Venčanov v Južni Srbiji je spal pri ovcah. Kar začuje, da okrog staja tuli volk. Ne da bi pomislil na nevarnost, je skočil pokonci in zgrabil volka. Začela se je borba na življenje in smrt. Volk je divje grizel Osmana, dokler se temu ni posrečilo vtakniti svojo roko volku globoko v žreko. S tem je volka onesposobil za toliko časa, dokler ni pritekel na pomoč neki deček, ki je vrgel volku okrog vratu vrvi in ga zadavil. Higijenski zavod je potem ugotovil, da je bil volk stekel. Osman je moral zaradi svojih ran takoj v Pasteurjev zavod, kjer so ga cepili proti steklini.

n **Tovarna sardin je zgorela** na jugoslovanskem otoku Visu. Bila je najmodernejša, kar jih je v naši državi te vrste. Goreti je začelo v skladišču, odkoder se je zaradi velikih količin v olju namočenih rib ogenj takoj razširil še na drugo večje skladišče. Gasilcem se je posrečilo komaj to, da so preprečili razširitev ognja na tovarniško splotje samo. Tovarna je bila zavarovana za 5 milijonov dinarjev.

n **Ker je kvartal, družine pa puštal v nemar.** Skoraj do smrti je pobila moža Julka Matič iz Leskovca. Njen mož je bil harmonikar, ki se je po opravljenem delu kaj rad zadrževal v gostilni ter zmerom do zadnjega dinarja kvartal in pijančeval, a ženo in otro-

Pogled na del ogromne množice, ki se je udeležila tabora pri Sv. Trojici v Slov. goricah.

RAZGLED PO SVETU

Vojna na Daljnem vzhodu

Te dni je minilo leto, odkar se je začela vojna med Kitajci in Japonci. Japonci se navzile poplavam, ki so njihovo prodiranje zadržale, vedno bolj približujejo glavnemu mestu Hankavu. Kitajci se pripravljajo na

huden odpor, toda tudi v primeru, da bi se Japoncem posrečilo zavzeti to mesto, odločitev v vojni še dolgo ne bo padla. Kitajsko-japonska vojna grozi, da se bo zavlekla v brezkončnost.

Bratomorna vojna v Španiji

Čete španskih nacionalistov pod vrhovnim vodstvom generala Franca prodirajo čedalje globlje v rdeče ozemlje. Sedaj stojijo samo še 40 km daleč od druge rdeče pre-

stonice Valencije. Francov pritisk traja dalje in je malo verjetno, da bo odpor rdečih pri Valenciji trajal še dolgo časa.

KATOLIŠKA CERKEV

a Zastopnik generala Franca pri sv. očetu. Te dni je bil v Castel Gandolfo, v letnem bivališču papeževem, slovesen sprejem prvega uradnega zastopnika v činu poslanika, ki ga je poslala nacionalna Španija v Vatikan. Na pozdrav je sv. oče odgovoril, da so ga vzvišena in plemenita čustva nagovora Francovega poslanika globoko ganila, kakor tudi sporočilo generala Franca, kako je španski narod bistveno zvezan s katoliško vero in tradicijo. Sv. oče globoko ceni generala Franca in njegove namere ter delo za vzpostavitev krščanske tradicije v narodnem življenju Španije. Sv. oče pa je tudi vzel na znanje obljubo, da bi se državljanska vojna kolikor je to mogoče, omejila, kakor sploh trpljenje ljudstva. Sv. oče upa, da bo kmalu napočil dan, ko bo tega trpljenja in žrtev

konec. Sv. oče je dejal, da vedno moli za srečno bodočnost Španije in vsega človeštva in želi, da bi general Franco mogel kmalu oznaniti vsej Španiji veselje boljše bodočnosti toli ljubljene dežele.

ITALIJA

a Ob začetku žetve v Italiji je ministrski predsednik Mussolini imel velik govor, v katerem je dejal, da so se izjalovili računi sovražnikov Italije in fašizma, ki so napovedovali zaradi slabe žetve gospodarski polom. Njihovi računi pa so bili prezgodnji, saj se je izkazalo, da je letošnja žetev po kakovosti veliko boljša od lanske. Zato italijanski narod, ki živi samo od svojega dela, lahko mirno gleda v bodočnost. — Dela za naselitev 10.000 italijanskih kmetov v Libiji v Afriki se bližajo koncu. Italijanske oblasti so tam postavile celo vrsto novih, po najmodernejših načelih urejenih naselbin, uredile ceste, vodovode itd., da bodo naselniki prišli na delo in bodo lahko takoj pljunili v roke.

FRANCIJA

a Poslanstvo Francije. Kardinal Suchard, nadškoč v Reimsu, je dal izjavo, v kateri je poudaril pomen svečanosti, ki so bile prirjene v Reimsu ob obnovitvi tamkajšnje stolnice. Ta katedrala je bila silovito poškodovana v svetovni vojni. Njena obnova — je v svoji izjavi poudaril kardinal — ima dvojen pomen. Prvič pomeni priznanje Reimsu in njegovemu prebivalstvu, na drugi strani pa je to velikega pomena tudi za francosko cerkev. Poslanstvo katoliške Francije je v tem, da brani človekovo osebnost nasproti suženjstvu in samovladu od zunaj ter nasproti strastem in neprestanim bojem na znotraj. Obnova te mučeniške stolnice daje nado, da bo Francija še bolj enotna, še lepša in bolj zvesta svojemu poslanstvu v pomirjenem svetu.

NEMCIJA

a Novi predpisi o porekah so razglašeni tudi v bivši Avstriji. Dunajski listi objavljajo besedilo novega zakona, s katerim se na ozemlju bivše Avstrije odpravlja vsa do sedaj veljavna zakonodaja o sklepanju in lo-

ke je pušal popolnoma v nemar. Te dni je Matič spet igral na karte in izgubljal. Da bi lahko igral še naprej, je poslal domov k ženi dečka, naj mu da 200 dinarjev. Ker žena tega ni hotela storiti, se je mož pijan priko-talil domov in začel ženo tepsti. Razjarjena je Julka pograbila za sekiro in z njo česnila moža po glavi, da so ga nezavestnega prepeljali v bolnišnico.

n Junaški kapitan. Zeno, ki se je z otrokom v naročju potapljala v Savi, je rešil iz deročih valov kapitan Živojin Stevanovič iz Belgrada. Stevanovič se je s čolnom vozil po Savi, ko je nenadoma čul za seboj klice na pomoč. Pognal je svoj čoln in nato skočil v vodo. Pograbil je ženo z otrokom, naložil oba na svoja prsa in plavajoč na hrbtu s težavo prispel do bližine brega. Tu je tudi on sam omagal in začel klicati na pomoč. Če ne bi hitro prišli na pomoč neki kopalci, bi vsi trije utonili.

n Brzovlak se je zaletel v kmečki voz pri Osijeku. Na vozu sta se peljala dva starca, neki mlajši kmet in njegova žena. Na prehodu čez železniško progo niso slišali svarilnega znaka brzovlaka, ki je prihajal iz Vinkovcev. Ko je strojevodja opazil nevarnost, je vlak naglo zavrl, toda brzina je bila tolika, da je bilo trčenje neizogibno. V zadnjem trenutku je mlajši kmet zaklical starcema, naj skočita z voza, nakar je sam pograbil ženo in skočil. Preden sta se starca zavedla, je že treščil vlak v voz in vse stri pod seboj. Nesrečnika sta obležala mrtva, medtem ko je mladi kmet pri skoku odnesel nekaj težkih poškodb.

n Toča je oklestila vinograde in polja tudi okrog Skocijana pri Mokronogu. Zlasti so prizadeti kraji v gornjem delu župnije, to so: Velike Poljane, Klenovik, Zagrad, Hraštenk, Zagradska gora, Telčice, Dole, Jelen-dol, Češenjce, Znojile in Rogatica. Toča je oklestila vse vinograde in polja. Po nekaterih nji-vah se sploh ne pozna, kakšno žito je rastle.

n Razne nezgode. V St. Janžu ob Paki je padel z motornega kolesa sin posestnika in lesnega trgovca Rakun Matija iz Varpolja pri Rečici pri Savinji tako nesrečno, da si je zlomil roko v ramenu. — V Paki pri Vitanju so Jelenkovi nalagali seno. Med njimi je bila tudi 14 letna hčerka Marija, ki je z vilami spravljala seno. Pri delu pa se je po nesreči vbodla z vilami v lice in si ga prebodla. — V cinkarni v Celju je zagrabil stroj 30 letnega delavca Marinkoviča Ziva in mu odrezal kazalec. — Na Humu pri Sotli je v nedeljo prišel pod voz sin delavca Tepež Josip. Na cesti, ki je precej nagnjena, se je voz prevrnil in pokopal Tepeža, ki si je zlomil nogo. — V Mariboru so se splašili konji hlapcu Jo-žetu Strmšku ter so tako naglo potegnili voz, da je padel Strmšek naprej ter so mu kolesa zadala hude poškodbe na glavi in mu zdrobila obe roki. — V Benčini vozi kartonažni tovarni v Mariboru se je pripetila huda nesreča. 47 letna delavca Mihalač Uršula je prišla z roko v stroj, ki ji je odtrgal vse prste.

n Velike neurje nad Bizeljskim in oke-lico. Ono nedeljo popoldne se je ulila močna ploha. Med dežjem je padala toča, ki pa ni napravila večje škode. Nevihta je prenehala, vendar so se na južozapadni strani zopet pričeli zbirati temni oblaki, ki so se podili od Brežic preko Pišec proti Bizeljskem. — Okoli 5 popoldne se je dvignil močan vihar, oblaki so se trgali, usula se je suha debela

toča, ki je padala nad 30 minut ter oklestila vse sadno drevje, na katerem je bilo še precej sadja, uničila žito, koruzo, pokončala vinograde. Toča je bila ponekod debela ko pest, povprečno pa je padala kot oreh debela. Po polurnem neurju je naredila neprecenljivo škodo na 10 km širokem pasu od Pišec, Bizeljskega, Podarede do Sv. Petra preko Hrvatske do Marije Bistriške. Ljudje so popolnoma obupani, saj jim je toča uničila vse. Najbolj so prizadeti vinorodni kraji, kjer so uničeni vinogradi, ki so letos prav dobro kazali in so se kmetje že veselili, da si bodo opomogli. Tudi v Sromljah je napravila toča veliko škodo. Naj pristojne oblasti prikažijo prizadetim na pomoč!

n Strela v tovarni. Po silni vročini in suši je padel ono nedeljo blagodejen dež, predhodnica pa mu je bila huda nevihta, med katero je močno udarjala strela. Popoldne okrog pol 5 je udarila strela v tovarno Texta na Tezmem pri Mariboru. Svignila je najprej v transformator ter od tam po kablih v prostore tkalnice. Tam je zažgala lesene dele na nekaterih strojih ter leseno stropno sestavo. Pretila je nevarnost velike požarne nesreče, ki so jo pa nastavljenici tovarne sami preprečili, ker so pogasili ogenj z ročnimi gasilnimi aparati. Strela je povzročila veliko škodo, ker je razbila kabelske napeljave v tovarni,

čitvi zakona in se bivša Avstrija podredi tudi v tem oziru nemški zakonodaji. Odslej je verski zakon v Avstriji brez veljave. Zakonski par se mora poročiti pred županom, če hoče, da bo zakon veljaven. Verski obredi niso prepovedani, toda smejo samo slediti civilnemu obredu na občini. Spremenjena je tudi vsa zakonodaja, ki se tiče zakonskih zadržkov in vzrokov za ločitev zakona. Zakonska zveza odslej v Avstriji ni več neločljiva. Za veljavnost in neveljavnost zakona so odločilni novi predpisi, ki urejajo krvne odnose med Nemci in Nemci. Zakon med Judom in Nemcem je neveljaven. Listi objavljajo ta zakon obenem z dolгими uradnimi razlagami. Vsaka kritika novega zakona je prepovedana.

KITAJSKA

» Te ni boj, te je mesarsko klanje. Japonci so te dni sporočili, da so imeli doslej Kitajci v severni in srednji Kitajski 1.300.000 mrtvih vojakov. Kitajci tega ne iajijo, trdijo pa, da so Japonci istotam izgubili pol milijona vojakov ter je število mrtvecev zanje bolj usodepolno kakor pa za Kitajce. Japonci poročajo, da so doslej zasedli 1.248.000 kvadratnih kilometrov kitajskega ozemlja. Nasproti temu trdijo Kitajci, da imajo v resnici Japonci v rokah le del zemlje ob železniški progi, vse ostalo pa je še vedno pod kitajsko oblastjo in je tam tudi še kitajska vojska, ki prizadeva Japoncem hude izgube.

» Francija zasedla važne otočje. Francosko zunanje ministrstvo potrjuje vest, da je Francija zasedla otočje Paracel v južnem kitajskem morju, ki je izrednega vojaškega pomena za varstvo francoskih koristi na Daljnem vzhodu, ker leži na poti med Kitajsko in med Indokino. Ta zasedba je za Francijo postala nujna, odkar so japonski oddelki zasedli otok Hainan v južnem kitajskem morju. Otočje Paracel ima vse pogoje za odlično letalsko oporišče v morebitni vojni. Otočje leži 250 km južnovzhodno od otoka Hainana in približno 400 km od Touranea, glavnega pristanišča na vzhodni obali francoske Indokine. Otoki so bili zdaj brez gospodarja, obiskovali so jih samo kitajski ribiči, ki so tam nabirali jajca pomorskih ptic in guezda morskih lastavic. Francoske bojne ladje so na otočju izkrcale močne oddelke pomorskih strelcev in orožništva. S tem je Francija kot prva evropska velesila z oboroženimi ukrepi posegla v vojno na Daljnem vzhodu, ki je začela ogroziti njene koristi in njeno posest v Aziji. V japonskih krogih je vest, da so se francoski oddelki izkrcali na otočju Paracel, vzbudila veliko razburjenje.

ANGLIJA

» Načrt o umiku prostovoljcev iz Španije. Načrt o umiku tujih prostovoljcev iz Španije, ki je bil oni dan od zastopnikov držav v Londonu sprejet, predvideva kot zatočišče teh prostovoljcev mesta London, Hamburg, Marseille in Genovo. Po tem načrtu bodo poslani prostovoljci, ki so nemški državljani, vsi brez razlike v Hamburg, vsi italijanski prostovoljci v Genovo, angleški v London. Glede ostalih prostovoljcev načrt predvideva tale razpored: Oni prostovoljci, ki so se borili za rdečo Španijo ter so državljani južneevropskih držav, bodo poslani v Marseille, državljani severnih evropskih dr-

žav pa v London. Prostovoljci, ki so se borili za nacionalno Španijo in so državljani severnih evropskih držav, bodo poslani v Hamburg, oni iz južnih evropskih držav pa v Genovo. Prevladuje prepričanje, da se oblasti onih držav, katerih državljani bodo morali oditi iz Španije, v večini primerov ne bodo upirale tej vrstitvi svojih ljudi v domovino. O usodi prostovoljcev, ki jih njihove države ne bodo hotele sprejeti, se bo razpravljalo naknadno v omenjenih glavnih pristaniščih, čim se bodo prostovoljci v njih abrali.

PALESTINA

» Brez miru — naprej. V Jeruzalemu in Jafi je med arabskim delavstvom izbruhnila splošna stavka zaradi krvavih napadov, ki so jih zagrešili judovski strahovalci. Te dni so člani judovskih desničarskih organizacij vrgli bombo na avtobus, ki je bil poln Arabcev. Devet Arabcev je bilo ubitih, 13 pa hudo ranjenih. To je bilo v Jafi. V Jeruzalemu so prav tako judovski prenapeteži vrgli bombo na avtobus, pri čemer so bili trije Arabci mrtvi, sedem pa je bilo hudo ranjenih. Z revolverji so ustrelili pri nekem spopadu v Jeruzalemu še tri Arabce, v Jafi pa štiri, štiri so pa hudo ranili. Zaradi teh nasilij vlada v Palestini silovito razburjenje. Pričakujejo, da se bo splošna stavka razširila na vsa palestinska mesta.

JAPONSKA

» Strašne številke japonsko-kitajske morije. Ob priliki obletnice vojske na Kitajskem je japonski cesar izdal oklic na narod, v katerem pravi med drugim, da je doslej vojska na Kitajskem stala 7380 milij. jenov (90 milijard din). Te stroške bodo Japonci krili z večjimi davki in novimi notranjimi posojili. Istočasno je japonsko vojno poveljstvo javilo, da je japonska armada na Kitajskem zasedla 428.000 kvadratnih milj, ki pripadajo devetim kitajskim pokrajinam. To ozemlje je dvakrat tako veliko kakor Japon-

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

» ska in na njem živi 130 milijonov Kitajcev. Iz istega vira znašajo kitajske izgube 130.000 mrtvih, japonske pa 36.629. Admiraliteta navaja 1100 mrtvih in izgubo enega torpednega čolna in enega iskalca min.

DROBNE NOVICE

» V Parizu je umrl bivši vodja avstrijskih socialnih demokratov dr. Oto Bauer.

» Kolera se širi po raznih kitajskih pokrajinah.

» Palačo angleškega konzula v kitajskem Kantonu so bombardirala japonska letala.

» Francoski socialistični voditelj Blum zahteva, da Francija pomaga španskim komunistom. Prepozno!

» 201 km na uro je dosegla angleška lokomotiva, ki oskrbuje promet med Londonom in Skotsko.

» Angleška bo z vsemi sredstvi enomegla vojnove v Evropi, je izjavil angleški ministrski predsednik Chamberlain.

» Za novega pariškega župana je izvoljen znani katoliški kulturni delavec Gaston Le Provost de Launay. Zdaj se bo pa Pariz gotovo podrl!

» 500 smrtnih prometnih nesreč v treh dneh je bilo nedavno v ameriških Združenih državah.

» Sovjetski general Samojlovič je pobegnil k Japoncem in sicer z važnimi vojnimi načrti.

» Nevarno je zbolel neustrašeni voditelj slovaškega naroda msgr. Hlinka.

Tako kasnujejo Japonci prave in namišljene vojune.

TABORI SLOVENSKE MLADINE

Tabor slovenskih deklet na Brezjah

Samo dober teden nas še loči od dneva našega tabora, ki bo prvi veliki dekliški tabor v zgodovini našega naroda. Važnost našega dekliškega zborovanja je velika, ne moremo je v vsej pojnostni dojeti. Brez razlike na stan, starost in organizacijo se bodo naša dekleta zbrala, da manifestirajo za edinost, da prosijo Marijo naj nam pomaga pri delu »za veliko katoliško dekliško gibanje med Slovenci«. Saj je dekle važen faktor pri poglobitvi versko-moralnega življenja med nami. Tabor naj vzbudi v poštenih dekletih katoliško zavednost, naj utrdi našo dekliško skupnost, naj pokaže, da je dobrih deklet mnogo med nami, mnogo takih, ki hočejo delati, le začeti jim je še treba.

Ker je torej važnost tabora tolikšna, ne sme ostati ta dan doma prav nobena, ki hoče biti in ki je poštena, saj bomo na Brezjah govorile o delavnosti za družino in o poštenju, torej o tistem, pri čemer dekle najlažje in najraje sodeluje. Zato: 24. julija vse na Brezje!

Nekaj navodil.

Taborna knjižica in snak sta obvezna prav za vsako udeleženko, tako za one, ki pridejo z vlakom, kot za koleсарice in druge.

Vozni red posebnih vlakov bo objavljen čez teden v »Slovenec«.

Vsaka šupnijska skupina, ki še nima knjižič, naj jih nemudoma naroči pri Pripravljalnem odboru (Ljubljana, Vzajemna zavarovalnica) in nam z obratno pošto nakaže po 3 din za knjižico in znak, ker so stroški za organizacijo in propagando veliki.

Tabor traja le en dan, zato se odbor ne briga za prenočišča. Če pride katera v soboto, naj skrbi sama za prenočišče.

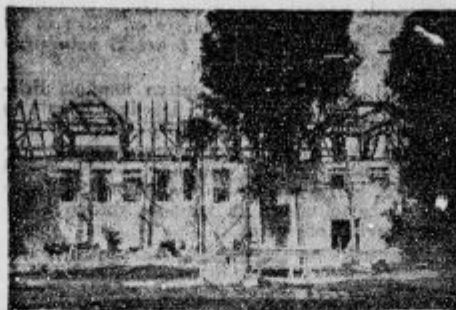
Sv. spoved opravite doma!

Obleka naj bo preprosta. Razen v običajnih oblekah, pridite tudi v narodnih nošah.

Ostala podrobna navodila najdete v tabornih knjižicah. Pripravljalni odbor.

Dobrníč gradi Prosvetni dom

Dne 4. septembra bo v Dobrníču velik prosvetni tabor, na katerem bodo sodelovala vsa bratska društva širom Dolenjske. Dolenjska mladina hoče pokazati, da se je razširila v sleherni kot slovenske zemlje, da to zemljo ljubi in da hoče delati v njeni korist.

Na predvečer bodo goreni kresovi po vseh hribih naše fаре. Sprevod po Dobrníču bodo pozdravljale zastave, luči in grmenje topičev. Sledila bo akademija v domu. Drugi dan bo po sprejemu gostov sprevod, nato sv. maša na prostem in blagoslovitev doma in potem zborovanje. Popoldne bo telovadni nastop in prosta zabava. Vsa bratska društva širom Dolenjske vabimo, da se za ta dan pripravijo in v čim večjem številu udeležijo mladinskega dne v Dobrníču.

Prosvetni tabor v Radečah pri Zidanem mostu

V najkrajšem času se bodo zbrale v Radečah velike množice prijateljev katoliške prosvete, da javno pokažejo svojo samozavest in odločnost za naše svetinje. Naša mladina vabi tudi sosednje odedke in krožke na svojo prireditev, da skupno manifestiramo za dediščino naših očetov. Na radeški prosvetni tabor so povabljene odlične

osebnosti: minister dr. Miha Krek, dr. Hanžetič in prof. Mirko Bitenc, ki bodo na taboru govorili, in drugi. Vse priprave za tabor vodi z veliko požrtvovalnostjo član banskega sveta, radeški notar dr. Peter Jereb. Spored prosvetnega tabora je razviden z letakov, ki so jih društva že prejela.

Zato pa v nedeljo, 24. julija, vsi v Radeče, lepo dolenjsko mesto ob Savi, ki vas bo vselej sprejelo. Bog živi!

K Devici Mariji v Pol e

Tam bo v nedeljo 17. julija velika stvar. Naša mladina priredi tabor združen s telovadnim nastopom. Pokroviteljstvo nad taborom je prevzel minister dr. Krek, ki se tabora osebno udeleži.

Dopoldanski spored tabora bo ta-le: ob 8 sprejem gostov na postaji, ob pol 9 sprevod na taborišče, kjer bo ob pol 10 sv. maša. Presveto daritev opravi naš bivši kaplan, dekan in kanonik Matej Rihar iz Kamnika. Po službi božji tabor, kjer govorita dr. Miloš Stare in Ivo Perčuh.

Popoldne po litanijah bo telovadni nastop. Vstopnine bo malenkostna. Po telovadbi prijateljska zabava v seni košatih lip in akacij.

Vsi, ki čutite slovensko in katoliško pridite na naš prvi tabor, da daste našim mladim priznanje in novih pobud za bodočnost! Bog živi!

Mladinski tabor na Brdu pri Lukovici

Vsa katoliška prosvetna društva, fantovske odedke, dekliške krožke in narodne noše vabimo na tabor, ki bo 17. julija na Brdu ob priliki blagoslovitve prapora.

Ob pol 9 sprejem gostov v Lukovici.

Ob 10 blagoslovitev prapora in sv. maša na prostem. Po sv. maši slavnostno zborovanje. Popoldne koncert godbe. Ob 2 litanije v cerkvi. Ob 3 telovadni nastop; po telovadbi prosta zabava.

Vsi, ki z nami mislite in čutite, ne pozabite na ta dan.

Tabor v Pos. Sevnici

Ko je bilo zopet obnovljeno naše društveno življenje se je novemu prosvetnemu gibanju pridružilo tudi Posavje in s tem pokazalo, da hoče korakati v isti vrsti z ostalimi deli naše domo-

RAZNO

Sola za japonske neveste. Praktični Japonci posnemajo Nemce v rajhu. Žena znanega japonskega politika je ustanovila šolo, ki sprejema samo neveste. Učiteljice privajajo k skrajni štednji, učijo jih spravljanja cvetja v vase, pisanja pisem, vzgoje otrok, z njimi telovadijo in kuhajo japonske in evropske jedila. Sola se na željo zaveže dekletom, da jim prekrbri primerne ženske, računajoč s tem, da so spretno gospodinje povsod dobrodošle.

Električno oko so izumili Amerikanci. Kakor sedaj lahko vpijemo na daljavo, bomo v bodoče lahko gledali na kilometre in še več razdalje. Dosedanji aparati so bili pomanjkljivi tako v velikosti slik in barv. Novi izum pa omogoča slike v naravni velikosti in živih barvah. Izumitelji trdijo, da bo sedaj vprašanje gledanja v daljavo po vzoru govorjenja po telefonu v kratkem času rešeno. Potem se torej s svojimi prijatelji v tujini ne bomo samo razgovarjali, marveč tudi gledali. Lepo, kaj?

L. Ganghofer:

85

Martinj klošter

Roman iz začetka 12. stoletja

Poslovenil Blaž Poznič

Z obrazom belim ko apno je plezal Hanecer po razvalinah skalovja in iskal mesto, kjer je stala njegova hiša. Ni ga našel. In ko sta prišla njegova brata, njunega tarnanja še poslušal ni. Skozi zaprašeno ozračje je strmel proti vrhu falkenštajnske stene, odkoder je iznad polomljenega drevja gledala Vacemanova hiša v dolino. »Moja je podrtá, njegova stoji še vedno!« je zahropel, zgrabil oba brata za ramena in ju stresel. »Za meno! Njegova hiša mora pastit!« Iz razvalin pred seboj je potegnil kolec in planil proti sosednemu razdejanemu domu s kadečim se tramovjem; kuhinjski ogenj je bil užgal sosedno streho in pred tlečim kupom je stala mlada ženska v nemem obupu. Hanecer je zavpil: »Ali je podrtó tudi tvojo? Poglej tja gor: njegova še stoji! Toda umrem naj, če ne bo padla, preden bo noč!« Ženska, budeč se kakor iz sna, je potegnila iz kupa žareč strečel in zamahnila z njim po zraku, da se je užgal. »Ali potrebuješ ognja?« Med hripavim smehom je pograbil Hanecer to baklo. Od enega kupa razvalin do drugega je nosil plamen in krik svojega srda; možje in ženske so se mu pridruževali in po razmetanem kamenju so kričeli hrumeli ti ljudje proti Vacemanovemu gradu. Pričakovanje, da si bodo ohladili svoj srd, jim je tešilo obup in mirilo bolečino.

Njihovi glasovi so se razlegali daleč tja po Senavu. In tiste, ki jim ni podrtó domov, je že zopet prignala redovodnost na plano, da bi videli, kaj se dogaja. Drugi

so imeli dovolj opravka s svojo izgubo in svojo žalostjo. Otroci so begali okrog in klicali očeta in mater. Neka ženska je z vihrajočimi lasmi letala od ograda do ograda: »Kje sta moja fanta?« Dečka sta tekla za njo in jo klicala po imenu; toda ženska ju v svoji zblaznelosti ni poznala. Ta ali oni je sedel oмотen še vedno na mestu, kjer so ga bile na begu zapustile mož in se je zgrudil. Na ravni njivi, kamor ni bil priletel niti en kamen, je v nezavesti zleknel ležal orjaški človek. Bil je kovač iz Ilzanka. Ko se je zopet ovestil, je skočil na noge in zarjul: »Gora prihaja! Tesite! Tesite! Gora prihaja!« Všel je dirjati, skakal čez podrtá debla, zdrčal včas zaviti v vrtimec meli po strminah in se sopihajoč ogledoval med grmi in drevjem za potjo proti svojemu domu. Nenadoma je obstal, sapo loveč. Menil je bil, da bi moral dospeti že do melinjske Ahe in krčevine, kjer je stala njegova kovačnica — in je uzrl pred seboj dolino, ki jo je čez vso širino do vrha zalivala hrumno deroča voda. Izkoreninjena drevesa, domače orodje in obtesani trami so plavali na blatnih valovih.

»Vse dobre močil! Kam sem neki zašel?« je zabebljaj kovač. »To je vendar čisto drug kraj!«

Tedaj se je privalo mimo nekaj, kar je voda vrgla na vrh in zopet pogoltnila: nakovalo, pritrjeno na leseno klado. Zbegan se je ozrl mož okoli sebe: na oni strani vode je videl strubske obronke, videl ljudi, ki so v mraku tekli mimo, in spoznal ilzanska pobočja.

Predirni krik, ki se mu je utrgal iz grla, je požrlo šumenje valov.

Besno so hrumele vode svojo pot po dolini. Odžirale so zemljo in odplavljale kočé; toda kar so jemale, so tudi vračale: povsod so metale les in trupla na obrežje.

Voda je obkrožila prostranski Lokijev les in se zllia z valovi Ahe, ki je drla iz Lepega jezera. Ze je bil pre-

vine. Lanski prosvetni tabor v Rajhenburgu je bil najlepši dokaz temu. Posebno je odjeknil ta tabor med našo mladino. Okrepjena in navdušena je šla na delo. Pomnožila je svoje vrste ter v častnem številu pohitela v družbi prijateljev na mednarodni mladinski tabor v Ljubljano. Dne 7. avgusta pa hoče na svojem posavskem taboru v Sevnici pokazati uspehe svojega dela in povedati kaj hoče. Letošnji prosvetni in mladinski tabor v Sevnici naj zopet zbere okrog naše mladine vse, kar čuti katoliško in slovensko v Posavju in naj bo zopet lepa in mogočna manifestacija našega dela in naših hotelej za narod in državo.

Posavčani, kratak čas nas loči od našega tabora. Pripravimo se v tem času za našo lepo in največjo prireditel letos v Posavju dne 7. avgusta.

Mladinski tabor v Mirni peči

priredita v nedeljo 7. avgusta Fantovski odsek in Dekliški krožek v Mirni peči. Dopoldne pa skupna sv. maša, nato zborovanje, popoldne pa telovadni nastop. Ta dan hočemo pokazati navdušenje, ki ga je vžgal veličastni tabor v Ljubljani in navdušiti one, ki še stojijo ob strani. Hočemo, da naši ideali osvojijo vse, ki mislijo pošteno in ki so vneti za lepo in dobro.

Dolejci! Pridite 7. avgusta v Mirno peč vai, ki čutite z nami, da skupno manifestiramo za naša načela: odločno katolištvo in trdno slovenstvo. Pa udarimo na plan!

Komenda vabi

Ne pozabite, da bo v nedeljo dne 31. julija v Komendi blagoslovitev novega doma. Model doma, ki je bil razstavljen na razstavi Prosvetne zveze, je zaradi svoje veličine in originalnosti vzbujal splošno pozornost. Notranjosti doma pa bi dali pred zunanostjo po svoji lepoti in smotreni ureditvi prostorov prednost.

Blagoslovitev doma bo združena s taborom in javnim nastopom. Pri telovadbi nastopi tudi naša mednarodna vrsta.

Mladinski tabor v Šmartnem pri Slov. Gradcu

Velik kres navdušenja za delo v naših organizacijah očarja vse našo domovino. Nepozabni ljubljanski mladinski dnevi so dali tudi nam pobudo, da smo sklenili ogejn navdušenje ponesti med vse naše okolice in domačine v

obliki mladinskega tabora, ki bo 28. avgusta ob vsakem vremenu v Šmartnem pri Slovenjem Gradcu. Obenem bo isti dan tudi blagoslovitev novega prapora MKZ Šmartno. Podrobnosti in spored objavimo pozneje. Ker je zveza z vlaki zelo ugodna, vabimo vse prijatelje od blizu in od daleč na to prireditel, ki bo po dolgih 14 letih zopet pokazala, da smo še Šmarčani to, kar smo ob priliki zadnje prireditve Orla l. 1924 bili in da to tudi ostanemo!

Tabor KZ v Litiji

Tabor Kmečke zveze za litijski okraj bo v nedeljo 21. avgusta popoldne. Ob 2 večerice, nato blagoslov prapora. Kmetje od blizu in od daleč, to je vaš stanovski praznik, zato prav vsi pohiite ta dan v Litijo.

Takoj po taboru bo velika tombola litijskega prosvetnega društva. Izredno bogati so dobinki. Za 5 din lahko dobite par lepih volov, ali kuhinjsko opravlo, kolo, vrečo moke, prašiča in nešteto drugih dobikov. Tablice po 3 din se že dobijo v trgovini Mahkovec. Že danes vabimo, da se tabora in tombole gotovo v velikem številu udeležite.

Kmečki tabor na Brezjah

Slovenski kmečki ljudje — na tabor vas kličemo!

Ko so pred stoletji Turki uničevali slovenske kmečke domove, se je verno slovensko kmečko ljudstvo zatekalo v cerkvice na gorah, z obzidji odudane; ta zbirališča in pribežališča so imenovali taboro. V zaupanju na božjo pomoč so se naši pračedeje na taborih borili za svojo vero, za svoje življenje in za svojo svobodo. Na tabor s šli vsi, do zadnjega, saj so vedeli, da je izgubljen, kdor bi ostal doma. In znak, da je treba odhiteti na tabor, so jim bili kresovi po hribih.

Slovenski kmet je, na taborih pod Marijnim varstvom zbran, ubranil svojo vero in svojo zemljo pred turškimi navali. To so bili prvi tabori slovenskega kmečkega ljudstva.

Ko je pred desetletji misel narodne zavesti prešinila tudi slovensko ljudstvo, so se naši očetje spet združili na taborih. Slovensko kmečko

ljudstvo je, zbrano na mogočnih narodnih taborih, odločno zahtevalo narodno enakopravnost in narodne pravice. Tudi tedaj so se taborov udeležili vsi, ki so slovensko čutili, tudi takrat so kresovi po hribih opozarjali in klicali ljudstvo na tabor.

In slovenski kmet je, po narodnih taborih prebujen in vzpodbujen, branil svoj jezik in svojo narodnost odločno in vztrajno, dokler niso odnehale verige narodnega suženjstva. Tudi takrat je slovenski kmet ubranil in obranil slovensko narodnost in slovensko zemljo. To so bili drugi tabori slovenskega kmečkega ljudstva.

Ko dandanes slovensko kmečko ljudstvo veliko gospodarsko stisko trpi, ko preživlja na kmečki stan tako težke dni — vas spet kličemo na tabori! Kličemo in vabimo vas vse, ki pripadate vernemu slovenskemu kmečkemu stanu, kmečke ljudi iz vseh slovenskih pokrajin! Vabimo na tabor vas, gospodarji in gospodinje, vas, očetje in matere, vas kmečki fantje in dekleta, vas, kmečki poslji in kmečki delavci! Kličemo vas na tabor, kjer bomo vsi slovenski kmetje, zbrani ob prestolu Kraljice Slovencev, izpovedali glasno in jasno, da smo ohranili, za kar so se borili na prvih taborih naši dedje: vero; da varujemo, kar so na drugih taborih izpričali naši očetje: narodnost slovensko; in da zahtevamo za svoj kmečki stan socialne pravice in pomoč za izboljšanje našega težkega položaja!

To bo tabor slovenskega kmečkega ljudstva v tretji dobi njegovega razvoja: manifestacija kmečke stanovske misli, mogočno kmečko zborovanje, na katerem bodo govorniki iz kmečkih vrst pred zastopniki cerkvene in svetne oblasti izpovedali naš kmečki program, naše želje in naše zahteve. Čim več nas bo na taboru zbranih, tem več veljave in učinka bodo imele besede naših govornikov. Zato naj nihče ne ostane doma!

Vsi slovenski kmečki ljudje na tabor prihitite, povsod ga na predvečer s kresovi oznanite, da bo naš slovenski kmečki tabor na Brezjah dostojno nadaljevanje taborov naših dedov in naših očetov! Bliznji se pripeljite z vozovi in kolesi, oddaljeni pa s avtobusi in vlaki! Prosilji smo za znižano vozovino, če bo dovoljena pravilčasno, bomo takoj objavili, če pa ne, pa se poslužite nedeljskih kart! Vemo, da si bo moral marsikdo od vas od ust pritrgeti denar za vožnjo, toda doprinesli boste hrtev za kmečko misel, obenem pa boste opravili božjo pot pri

plavljen nizki svet, kjer so bili taborili bratje v tisti prvi noči, in bučno so se zagnale vode v ozko dolino, ki je držala tjavem proti daljnemu Saleburgu.

Daleč v gozdni globeli je odmeval obnpen glas: »Brat Švajker! Brat Švajker!«

Izrpan in v smrtnem strahu je iskal brat Vampo med kamenjem in grmovjem poti, ki bi ga privedla ven iz teh groznih krajev, kamor že koli, samo proč iz teh od Boga zapuščenih dolin. »Švajker! Švajker!« Ihteči klic je preglušil neki hrum za njim. »Švajker! Brat, ne zapuščaj me v sili! Pridi in pomagaj!« Od strahu je omezel in zastrmel nazaj po dolini. Čul je zamočkel šum in videl čez orumenelo grmovje, da so se zvijali proti njemu neki sivi hrbti, kakor bi skakale ogromne miši. Nov strah mu je dal novih moči. Pognal se je med grmovje in se prebijal z rokami in nogami skozi goščavo, medtem ko je hrum in pokanje prihajalo vedno bliže. In že mu je nekaj mrzlega obllilo noge. »Švajker!« je še zabebljaj brat Vampo, potem ga je zajel val in ga z neznanako hitrostjo nesel iz teh »grdih« krajev.

Pač ga je smrtni strah domala čisto oglušil in ostepil, vendar je bil brat še toliko pri zavesti, da se je obdržal na površju. Ko se je pa začel potapljati, je prinesel tok usmiljeno smreko, ki ga je zgrabila s svojim vejevjem in ga vrgla iz valov, kakor bil ves Vampo komaj kosmič volne. Neverjetno urno je splezal po vejah navzgor, toda komaj se je dobro vgnezdil med njimi in se v bornem upanju malo oddahnil, ko mu je spreletel ude in srce nov strah. Opazil je, da ima na svoji zeleni ladji tihoga tovariša: med vejami je viselo truplo mrtvega mladeniča z razklanim čelom in srepim pogledom odprtih oči, ki so duši živega brata pretresljivo govorile svoj Memento mori.

Brat Vampo je plaval in se je spričo grozeče mrzle smrti pošteno spokoril za svoje majhne grehe, ki jih je kdaj storil. Trdno se je oklepal vej in se ni gani; le včasih je še poskusil slabotno zaklicati: »Švajker! Švajker!«

Njegov medli glas so požrl hrumeči valovi. Toda najsi bi bil brat Vampo vpil tako močno kakor ilzanški kovač, katerega glas se je dalo čuti od Senava gor do Lokijevega lesa — brat Švajker ga gotovo ne bi bil slišal.

Visoko nad dolino, po kateri so hrumele vode, je med polomijo drevja tekel Švajker po strmem gerskem gozdu navzgor. Bolj je hropel nego dihal. Strah, ki mu je prešinjal srce, ga je gonil tako silovito naprej, da so tudi temu velikanu začele pohajati moči. Ves ometen je prispel na vrh. Na odprtem svetu, sicer čisto brez kamenja, je ugledal zdaj mogočne skale, umazane zamele snega in polno grušča. Grajnvalderjev plot okoli ograda je bil razdrt. In za plotom nobenega sledu hiše in strehe. Zamočkel krik in Švajker je zdiral. Ko je prišel do vrat, je zagledal kup tramovja od podrtje hiše. Krave in koze so tavale po dvoru, Grajnvalderica je klečala pred podrtijo, gospodar je pa poskušal izvleči neki strežni lemez iz nagrmedenega kupa in je pri tem neprestano klical svojega otroka. Švajker je stal ko ohromel. Potem se je nenadoma sunkoma zganil, pljunil v roke, skočil k podrtini in pograbil prvi tram. Z nadčloveško močjo je vzdignil težko bruno in ga vrgel stran. Tako je odmetaval lemez za lemezom s kupa. Ko sta videla gospodar in njegova žena to delo, sta se nekoliko utolažila. Že se je prikazala v kupu temna votlina. Švajker se je nagnil vanje in zaklical: »Hincula, ali še živiš?«

»Da, datc se je odzvaj spodaj medli pastiričin glas.

Te ga niste vedeli! Da se je pariški zobozdravnik Jožef de la Mairie prvi zavzemal za to, da je treba za čiščenje zob rabiti ščetko. V ta namen je leta 1818 izdal posebno knjižico. — Da je Francoz Emil de Girardin bil prvi, ki je podlistke in romane pisal v nadaljevanjih. Šlevoča vrtica »Nadaljevanje sledi je od njega. — Da je prve sladke čeloje prinesel v Rim rimski vojskovodja Lukul od Črnega morja. — Da je žena Napoleona Velikega, francoska cesarica, Jožefina, bila prva vladarica sveta, ki se je vsak dan kopala, in da so je zaradi tega vsi tedaj sodobniki imeli za prismojeno. — Da so prve dežnike nosili že pred 4000 leti imenitni Kijajci v varstvo zoper vroče arzijske sonce.

Newyorški šupan Fierle La Guardia je bil rojen na Varšek St. v New Yorku dne 11. decembra 1882. Njegov oče je bil doma iz Foggie in severni Apuliji, mati se je pa rodila na Reki (Fiume) in je bila hči hrvaških staršev. Zupan največjega svetovnega me-

PODOMOVINI

Ceški kmetje v Sloveniji

Slovenski kmetje, večinoma tisti, ki so dovršili kmetijsko šolo, so šli lani na počitnično potovanje na Češko. Letos so jim Čehi obisk vrnil.

V Maribor je prišlo 21. junija z avtobusom 16 zastopnikov čeških kmetov in njih ustanov. Odposlanci naših kmetov in oblasti so privedli češkim stanovskim tovarišem prisrčen pozdravni večer. Naslednji dan po sv. maši na Slovniškem grobu so si češki izletniki ogledali sadjarako-vinarsko šolo in pokusili blahtno kapljico šolskih vinogradov, nato pa se odpeljali proti Ptuj, kje so občudovali znameniti muzej, nato pa bi najraje ostali med gostoljubnimi meščani. V Ormožu so češke brate sprejeli zastopniki kletarskega društva in podružnice ZAKS. Najboljši »ormožan« je spravljal vsi družbo v židano voljo. Pa kmalu je prišla ura ločitve in Čehi so se odpeljali na Hrvaško.

V Križevcih so si češki kmetovalci ogledali srednjo kmetijsko šolo in drž. bakteriološki zavod. V Božjakovini so gostje na 800 ha obsežnem banovinskem veleposestu pregledali vrtnarsko, vinarsko, sadjarsko in kmetijsko-gospodinjstvo šolo, kjer so jim gojenke postregle s pristno češko večerjo. Dan pozneje so se Čehi seznanili z največjimi znamenitostmi zlasti iz kmetijske stroke v Zagrebu in okolici, nato pa potovali v Karlovac. Tam je bil ravno velik živinski sejem, ki so si ga gostje z zanimanjem ogledali. Češki gostje so nato obiskali še Plitvice, Senj ob morju, Crikvenico ter Sušak s Trstom.

Preko Delnic in Broda so se češki bratje vrnili v Slovenijo in sicer na Grm pri Novem mestu. Po ogledu tamošnje kmetijske šole so naslednje jutro prišli v Dol pri Hrastniku in dalje v Rimske toplice in Laško. Povsod so bili češki gostje deležni največje pozornosti. Za tem so si ogledali Ljubljano in obiskali tudi Polje pri Vodich, kjer jim je domači župan Jerala razkazal svoje vzorno gospodarstvo. Iz Polja so se odpeljali Čehi na Brezje, od tam v Bohinj,

na Bled in v Predoslje, kjer so jim v Prosvetnem domu priredili prisrčen poslovilni večer, nakar so češki gostje polni lepih spominov, občudujoč našo gostoljubnost, zapustili našo državo.

Vas in mesto

Vneki kmečki župniji v okolici Ljubljane popravljajo cerkev — stroški so narasli več kakor je bilo predvideno, skoraj do 100.000. Vsak gospodar ve, da graditev, posebno pa še popraviljanje poslopja vedno prekoraj proračun. Farani so po svojih zastopnikih vložili prošnje za podpore na domačo hranilnico in posojilnice in na sedem mestnih hranilnih zavodov, kamor farani nalogajo svoj denar. In uspeh? Domača hranilnica je dala podpore 4000 din, ena mestna hranilnica je odgovorila, da ne more; šest mestnih pa sploh ni odgovorilo na prošnje.

Tole si jaz mislim kot kmet: Niti dinarja ne nesem v mestne denarne zavode. Z dobičkom mojega denarja si mesta ne bodo gradila vseh mogočih udobnosti. Za potrebo cerkve na kmetih pa od mestnih zavodov ni niti dinarja, niti odgovora ne na prošnje.

Seem mi je tole pravil: Iakal sem posojile v mestni hranilnici in rekli so mi po dolgem »izpraševanju vestic, damo po 8% in na intabulacijo na prvo mesto. In poskusil sem pri domači hranilnici in dobil sem posojilo po 5% na poročstvo.

Zato sklenem zase in svoj rod: Domače kmečke zadruge se bom držal in vsakemu rekel: Daj denar, naloži ga v domačo zadrugo. Ker le domača zadruga je naša domača prav hiša. Kmet.

Esperantski kongres

XX. jubilejni mednarodni katoliški esperantski kongres bo od 6. do 11. avgusta v Ljubljani. Priredi ga Jug. kat. esp. liga s pomočjo Slovenske esperantske zveze. Pokroviteljstvo nad kongresom je prevzel knezoškof ljubljanski dr. Gregorij Rožman, predsedstvo častnega odbora pa je prevzel ban dr. Mako Natlačen. Poleg drugih od-

Mariji Pomagaj, na največjem slovenskem romarskem kraju!

Hrano vzemite kolikor mogoče vsi s seboj od doma!

Tudi znake Kmečke zveze vzemite s seboj vsi, ki jih že imate, da se bomo poznali med seboj, kdor ga pa še nima, naj ga kupi pri domači Krajevni kmečki zvezi. Tudi na Brezjah se bodo znaki lahko kupili, ker ponekod Kmečkih zvez še ni, oziroma nimajo znakov v zalogi. Nadaljnja navodila sledijo, a to si dobro zapomnite:

V nedeljo, 7. avgusta, gremo vsi kmečki ljudje na Brezje!

Kmečka zveza.

DOBRO ČTIVO

Zel in plevel ali zdravljenje z naravnimi sredstvi, to so: sonce, voda, zrak in zdravilne rastline. Knjiga obsega 296 strani in stane nezvezana 50 din, vezana 60 din, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Zdravje je dar božji in življenje tudi, zato se moramo truditi, da ga ohranimo. Ohranili pa ju bomo, če bomo smerno živeli in se strogo držali navodil in nasvetov te knjige, jo pogosto prebrali in spoznali, kdaj in kako naj uporabljamo glavna zdravila sredstva, katera nam nudi Stvarnik in narava zastoj; uspeh ne bo izostal. Koliko ljudi gre v pregodnji grob, ker niso pravočasno poskrbeli in odstranili strupene sokove iz notranjosti telesa. Zato spada ta dragocena, važna knjiga v vsako hišo, saj najdemo v njej vsak grmiček in rastlino, ki vsebuje zdravilno moč in si jih lahko sami naberejo in pripravimo, saj so vrata v božjo lekarno (naravo) na stečaj odprta vsakomur. Knjiga je razdeljena tako, da so bolezni in zdravilne rastline navedene v abecednem redu, kar omogoča bralcu hiten in boljši pregled. Samo po sebi pa je umljivo, da pri resnih obolenjih kličemo vsakdo izkušenega zdravnika in se točno ravna po njegovih navodilih. Priporočamo!

Katoliški listi ste moji glasniki. Malo otrok nebeškega Očeta bi vedelo za moje želje, ako ne bi bilo tebe, katoliško časopisje. (Pij X.)

sta razume tudi dobro hrvaščino in slovenščino, ker je bil več let za tolmacha na Ellis Islandu.

Mati naj se vrne v družino. V Parizu so ustanovili poseb. društvo, ki z letopisnimi podatki in poročili iz vseh držav itd. dela na povratku matere — delavce za Sloveški napredek — nazaj v družinsko svetlišče, kjer naj se posveti možu in otrokom.

Oca noč se obogateli. V deželi Oranju v Južni Afriki so odkrili 200 km dolgo in 96 km široko slano žilo. Prebivalci tistih krajev so dolejši živeli zelo siromašno življenje, ker so se morali ukvarjati le z napornim delom na ne preveč rodovitnem polju. Tako rekoč brez noč pa se jim je sreča nasmešnila, kajti za odkup zemljišča, pod katerim se vleče dragocena slana žila, so dobili bajno vsote.

V bolnišnicah na Poljskem oblačijo bolnike, ki ne morejo spati v posebne srajce, omočene s kloroformom.

Ako ne morete spati, vzemite žlico olivnega olja, ali pa vdihajte nekaj časa menthol.

Olajšan se je prijel Svajker za glavo, za srce. Mati je zavpila od veselja, Granvalder se je pognal na kup in začel vleči iz njega nov tram. Brž ga je sunil Svajker stran: »Pazi vendar, bedak! Saj boš še sam zakrivil nesrečo, ko ravnaš tako nerodno!« Prijel je lemez in ga previdno dvigal, da ne bi udiral z njim sipa. Pri tam je venomer govoril dol v temno laktno in opominjal dekle, naj bo čisto pri miru in naj se nič ne boji. »Ti bom že pomagal, kar brez skrbi bodi!«

»Saj sem, te že vidim!« je odgovorilo medlo izpod tramovja.

Svajker je vzdigoval trame, da so se mu nadimale žile na sencih, in odmetaval sipo, da so se mu česali nohti. Ze je videl pod seboj blede pastiričino lice, ki se mu je nasmihało. Dekle je stalo do vratu zakopano med sipo in troščevjem. Čim bliže je bil Svajker svojemu cilju, tem hitreje so se gibale njegove roke. Naposled je pastirico toliko oprostil, da jo je mogel objeti z rokami in jo izvleči iz sipe. Prišel si jo je na prsi in se opotekel z njo s tramovja na ravna tla. Noge ga niso več nosile zgrudil se je na zemljo. Tako sedeč je potegnil k sebi dekle in jo nežno poljubil na lase.

Zahajajoče sonce se je z zadnjim sojem ozrlo na ograd in te štiri ljudi v njem.

Doline so ležale že v večernih sencih. Mrmrjač šum je prihajal sem gor čez napol opustošene gozdove liki otožno nagrobno petje in črnemu mrtvaškemu suknu je bil podoben temni oblak hlapa, ki je zastiral vse gadsenske rebri od Lepega jezera do Lokijevega lesa. Povsod med gorami se je kadil isti temni čad in skozi tizansko gozdno globel se je vlekel rjavi dim od Gadena tja ven do Melinjskega loga, kjer je bila videti dolina kakor prostrano jezero. Visoko nad vse grebene je bilo

vzdušje nasičeno z drobnim prahom in je krvavordeče zažarevalo in gorski vrhunci so se motnosivo odbijali od te svetlobe. Bili so videti kakor čreda zamazanih ovc — čreda, ki je izgubila pastirja. Zakaj belega velikana, Vacemanove gore, ki se je bila dvigala strmo nad vse vrhove, ni bilo več. Pač je štrlel iz zasutega podnožja kralja Lednika proti zapadu še mogočen špič pod nebo, višji nego vse druge gore, in proti Lepemu jezeru na vzhodu gmotasta kopa; vendar je bila vsa gora podobna silnemu okrušenemu zobu z dvema mogočnima štulama, in med njima se je namesto prejšnjega snežnega vrhunca vlekel sedaj zelo znižen skalnat greben, iz katerega je v divje raztrganem loku štrlelo v zrak sedem višjih kamnitih rogčev. In spremenjeno je bilo tudi podnožje: kjer je ležal prej večni sneg, je zijalo golo kamenje, globeli so bile izginile, zrastle novi vršiči, in namesto zelenih gozdov so se raztezale v šir in daljavo puščobne planote sipa in ruševin.

Ko so ljudje v Grajnvalderjevem ogradu gledali to spremenjeno podobo, je iznenada zavpila gospodinja: »In tja poglejte, na Lepo jezero. Vrh vse strašne nesreče še požar!«

Na Falkenštajnu je buhtel visok slop ognja. »Vacemanov grad!« je zavpil Grajnvalder in v oseh se mu je zabliskalo veselje sovraštva. »Tu bom pa še jaz priložil eno poleno!« Potegnil je štrcelj razcepjenega lemeza iz podrtije svoje hiše in zdiralj proti dolini; vročaje je stekla za njim kmetica, se mu obesila za obleko in ga med prosečimi besedami skušala zvleči nazaj proti domu.

Svajker se je prebudil iz svoje blažene opojnosti. Sanjavo se je ozrl okrog sebe in zajecjal: »Kako neki mi je? Povej, ljubo dekle, kako mi je vendar?«

(Nadaljevanje sledi.)

ličnikov so v častni odbor vstopili načskofje: dr. Josip Učič iz Beograda, dr. Ivan Šarič iz Sarajeva, dr. Alojzij Stepinac iz Zagreba, dr. Ant. Eltschknier iz Prage, stolni prošt Ignacij Nadrah, dr. Ivan Tomažič, lavantinski škof, dr. Klinar, upravnik policije dr. Lovro Hacin, ljubljanski župan dr. Jure Adlešič in dr.

Glavni dan kongresa bo 7. avgusta. Tudi vi lahko inozemskim gostom dokažete, da smo Slovenci narod, ki je spoznal vrednost esperantskega pokreta, ki stremi za mirom in ljubeznijo. Pridite ta dan v Ljubljano in se udeležite ob 8 svete maše g. knezoškofa pokrovitelja kongresa in škofovska pridiga, ob 10 dopoldne v frančiškanski dvorani slavnostne otvoritve kongresa, zvečer ob 20.30 pa slavnostne akademije v frančiškanski dvorani. Popoldne pa si ogledite filatelistično in umetniško razstavo. Po možnosti pridite v Ljubljano v narodnih nošah.

Iz raznih krajev

Sv. Barbara v Halozah. V nedeljo je prišlo neurje, med katerim je udarila strela, ki je zažgala hišo in zraven stoječi hlev, last posestnice Rakuš Tererije. Obestavi sta pogoreli do tal. Rešili so vino. Poalopje je bilo zavarovano za malenkost. — Gorice so letos, kakor povsod. Večina vinogradnikov je že pred enim tednom opravila četno škropljenje, ostali pa te dni. Mnogo ljudi je iz Haloz tudi letos odšlo mlati po svetu, največ v Podravino, da si s krvavimi žulji zaslužijo za zimo vsakdanjega kruha. — Umrla je v Paradižu viničarka Katarina Kelc. — Vsi Haložani želimo vsem vam, ki ste daleč v Nemčiji in drugod na sezonskem delu, vrnite se vsi zdravi in z dobrim zaslužkom!

Sv. Andraž v Halozah. Praznik presv. srca Jezusovega je bil za našo župnijo vesel dan; pristopilo je 128 prvoobhajancev k angelški mizi. Blagor jim! Zvečer pa nas je pretresla žalostna vest, da je na poti iz bolnišnice podlegla težki operaciji mlada žena ter mati Ivana Skok iz Vel. Varnice. Zapušta potrtega moža in dva mala otoka. Draga Ivana, uživaj pri Bogu tisto srečo in veselje, ki ga je v tej dolini solz ljudem tako malo usojenega! Nas pa naj tolaži upanje, da vidimo se zopet še nad zvezdami!

Lučine nad Škofje Loke. Žito zori. Kmetič je v strahu, da bi mu toča še tega ne uničila, kar ni pozeba vzela. Toča je že oklestila del naše

fare. Kmalu nato jo je pa bilo v Javorjrah, da se je od daleč videlo kot bi sneg padel. — Solo se gradijo. To pa ni prav, da tudi tuje delavce težake zaposlujejo, ker je dosti domačinov, ki nimajo nič zasluzka in se nimajo s čim preživljati. Zahtevamo, da se najprej domačini zaposle, potem šele tuji. — Pred kratkim sta se kar dve mlekarne ustanovili. Ena je podružnica mlekarne zadruge na Hotavljah, druga je pa nekaka zasebna delniška družba.

St. Vid pri Suti. Dne 6. julija je nenadoma umrl v Prapročah 74 letni posestnik Demc Franc. Bil je znan in spoštovan kot dober tkalec domačega platna. Bil je veren katoliški mož v besedi in dejanju. Vzgojil je lepo svoje otroke, ki so že vsi preskrbljeni. Žena mu je pred nekaj leti umrla, sedaj je pa še on odšel za njo, dasiravno je bil še prejšnji dan zdrav. Bil je tudi zvest naročnik katoliškega časopisa, v njegovo hišo je prihajal »Domoljub« nad 40 let. Nekaj dni pred smrtjo je še odrajal naročnino za drugo polletje. Pokoj njegovi duši!

Cerklje pri Kranju. Stopil sem v našo hranilnico in vprašal, kako se razvija? Dobil sem sledeče podatke: Prometa je imela v prvem polletju 5.638.534 din. Nove vloge so narasle na 536.205 din. Iz tega vidimo, da se je vrnilo popolno zaupanje v domačo hranilno zadrugo. Tudi nekaj posejil so že dobili kmetje po nizki obresti in meri. Osmim pridnim in varčnim šolskim otrokom je hranilnica dala darila po 50 din; za poplave farne cerkve pa 5000 din podpore. Mali človek: kmet, obrtnik, delavec, nalagaj svoj pritržen denar v domačo zadrugo; če bo domača zadruga močna, boš dobil ob času sile pri njej pomoč!

Bohinjska Bela. V tem letu še ni bilo nobenega mrliča. Zadnji teden pa je vse pretresla žalostna vest, da sta v enem tednu v tujini umrli nesrečne smrti sinova dveh železničarskih družin. Mihael Ambrožič, izučen ključavničar, vojak pri avtokolonih v Beli Cerkvi v Banatu, se je šel v nedeljo 26. julija kopat. Ko stopi v vodo, ga zadene kap in je takoj mrtev. Z vojaškimi častmi so ga pokopali v Beli Cerkvi. Vojak-Slovenec se je na grobu poslovil od rajkega z govorom, ki je vse ganil do solz. — V nedeljo 3. julija so imeli Sokoli v Dubrovniku v Dalmaciji vaje v streljanju. Pri vaji je bil navzoč vojak Janko Zupan, ki je dajal znamenaja o zadetkih. Neki strelec, ki je 14krat zgrešil cilj, je s 15. strelom po nesreči zadel navzočega vojaka, ki se je mrtev zgrudil.

Med vojaki samimi je nastalo veliko razburjenje in velika žalost, da so na tako tragičen način izgubili svojega priljubljenega tovariša. Mrtevga so pripeljali na Bohinjsko Belo, v rojstni kraj, kjer je bil v nedeljo 10. julija pogreb ob veliki udeležbi domačinov in z vojaškimi častmi.

Prezgodnji grob

Neizprosna smrt je posegla s svojo roko v dijaške katoliške vrste in odtrgala v njih vrst, sicer še ne popolnoma dozoreli, a zato tem več obetajoč — Milan Kastelica. Doma v Zg. Šiški iz dobre katoliške družine je v protekleem šolskem letu uspešno dovršil nižjo gimnazijo na državni klasični gimnaziji v Ljubljani. Zdaj se je mudil na oddihu pri sorodnikih v Medana.

V soboto popoldne se je šel z znanci blizu mosta kopat, kjer pa so ga zagrnili in odnesli blazni svaki valovi. Nešli so ga šele v ponedeljek blizu Tomačevega.

Pokojni je s svojo vztrajnostjo in marljivostjo, posebno pa s svojim globoko vernim značajem veliko obetal. Božja Previdnost pa ga je — po štirih letih predčasnno — odpoklicala. Vdano klonimo pred njo svoje glave, ker homo vžele posebnije dni umeli Njegovega sklepca (Jeremija). Žalostno starše in sestro pa naj ob misli na njegovo svojo kongregacijsko življenje tolaži zavest, da sumitajočim blažena Devica Marija ne pride le na pomoč, temveč jim pride naproti, posebno v trenutih smrti (Sv. Hieronim).

Počivaj v miru dragi Milan!

Mirna peč. Dela na banovinski cesti pri Ivani vasi napredujejo. Pretekli teden so dovršili nov betonski most preko Temenice. Ob tej priliki je treba pribiti, da gre za sluzga za to dosti največje javno delo v občini, ki daje kruha št. vilitim delavcem, našemu delavnemu županu Opari. On je še pred zadnjimi občinskimi volitvami kot predsednik krajevnih JRZ delo sprožil in kasneje kot župan, po uvidenosti našega hana tudi dosegel potrebne kredite. To je treba po

Dr. Fr. Trdan:

Spomini na Ameriko

Položaj postaja vedno bolj resen in kočljiv. Parnik se vzpenja na valove, prednji del se dviga v višine, nato pa strmoglavlja v globine. Veter narašča, nebo se zavije v motno sivino, ki vzbuja temne slutnje. Valovi udarjajo v bok, pene lete na krov. Parnik se nagiba in stoka, vendar pa junaško kljubuje valovom in neustrašeno poriva samega sebe naprej.

V spodnjih prostorih so vse odprline trdo zaprte. Ljudje umolknejo in se v plahi bojznosti s pogledi poprašujejo. Le ciganka hodi prezirljivo po krovu, da bi jo morda občudovali, ali pa hoče kljubovati silnemu elementu morja. Nekje se želodec upira. Prve žrtve se že oprizemljejo železne ograje. Razbesneli valovi razsrgano pljuskaajo in umivajo zelene obraze. Mnogi potniki se nagibajo čez ograjo v morje. Želodec deluje. Odigravajo se tragično-komični prizori.

Vendar pa ta žalostno-komična slika traja le nekoliko ur. Potem pa iznova posije sonce in morje se polagoma umiri. Morski duhovi odidejo po veselem koncertu k počitku. Z morjem vred se umirijo tudi žledci. Potniki postanejo zopet veseli in pogumni. Na ladji vzvalovi novo življenje.

Po kosilu je bila kino-predstava. Za reklamo so najprej pokazali nekaj najlepših nemških cerkva ni gradov iz srednjega veka in novo Hitlerjevo državno cesto. Nato so predvajali pravi film, ki je nosil naslov: Zadnji namerjeni četnik. Film je vseboval mnogo strahovitih prizorov, ki jih nekateri živčno ženske niso mogle prenesti, zato so se vsi več žensk odšlo... Mene pa je film... ker vsebuje zgodovinsko jedro. Predstava namreč zadnjega nemškega najem-

niškega četnika Frundsberga v silovitih špansko-francoskih bojih leta 1526 in eno najhujših pustošenj, ki jih je kdaj Rim doživel. Boji so bili toliko krvoločnejši, ker je prav tedaj vzplamtelo versko sovraštvo med protestanti in katoliki in so imeli Francozi tudi mnogo protestantov v svojih vrstah.

Ko smo zapuščali predstavo, se je moj prijatelj Allgauer na vso moč znal nad Lutrom, češ: Lutur je s svojim krivoverjem zadal nemškemu narodu rak-rano, odtrgal ga je od Rima in razcepil v dva nasprotna si tabora. Namesto da bi bil ta krepki narod uporabljal svoje sile in moč v svoj lastni prid, se je pa klal med seboj. In na tej razdvojenosti boleva še danes.

Mož je imel prav. Taka je navadno sodba vseh dobro mislečih.

Lep dan je zaključil lep večer. Luna je razlivala svoje žarke na sveže pomiti krov, ki se je svetil, kakor da bi bil pravkar prepleskan. Morje se je gibalo nalahko. Nebo je bilo polno zvezd. Noč se mi je zdela naravnost fantastična, kajti padalo je vse polno meteorjev, ki so puščali svetlo cesto za seboj. Pravijo, da je treba v takih trenutkih hitro izreči kako skrivno željo, ki se potem precej izpolni.

Nedelja je bila tudi na naši ladji Gospodov dan. Že od ranega jutra je bilo vse bolj resno in slovesno. Mornarji so že prejšnji dan pomili krov, potniki so tudi bili bolj zgodaj pokonci kakor po navadi in tudi bolj praznično oblečeni. Celotna ciganka se je bila v nedeljo umirila in nekam zamišljeno hodila po krovu gor in dol.

Midva z gospodom opatom sva že v jutranjih urah maševala, p. Friderik pa je imel ob desetih slovesno peto mašo in angleški nagovor. Tudi protestanti niso hoteli zaostati za nami. Ob delavnikih sicer niso imeli službe božje, toda v nedeljo so tudi oni svečano prepevali. Celotna morda bi bili isto nedeljo kmalu ujeli. Kako dobro!

Katoliška služba božja se je navadno vršila v nalašč za to pripravljeni kapelci. V nedeljo ob desetih, ko je pričakovati večje udeležbe, pa je steward prirodni zaslinil oltar v srebrni dvorani prvega razreda. Te pa jaz kljub skrbnemu iskanju in popraševanju nisem mogel slediti. Tedaj pa mi pride nasproti protestantska dijakonisa, ki je vabila in vodila protestante k njihovi službi božji. Ko mene ugleda, mi vljudno nagovori:

»Vi, gospod, nekaj iščete?«

»Da, gospodična, iščem sobo, kjer se im pravkar vršiti služba božja.«

»Potem pa kar z menoj!« se odrože nazaj in veselo.

»Oprostite, gospodična, ne morem in se smem, jaz sem namreč katoličan.«

Ko čuje besedo katoličan, obnemi in izgine naglo, kot je prišla.

Srebrna dvorana je bila ob mojem vstopu že polna pobožnih vernikov, ki so bili od vsake vetrov in ki so govorili vse jezike, ki so pod nebom. Celotna Crnci, Kitajci in Japonci so bili med njimi.

P. Friderik pristopi k oltarju, prebere evangelij in začne govoriti:

»Nekoč smo se vozili ob vzhodni obali Filipinov. Bili smo skoraj otroško razigrani. Dne je bil lep, morje mirno. Toda naša veselje je v hipu obnemelo. Ladja je zadel na skrivno podmorske čeri in se začela potapljati. Komaj smo s težavo odvezali resilne čolne in sledi vanje se je parnik že pogreznil v globoko morja.

Proti večeru se še nebo potemi in morje postane viharno. Imeli smo malo upanja, da pridemo do bližine celine, ki je bila od nas oddaljena kakih sto morskih milj. Ko tako brez upa na rešitev tavamo sem ter tja, zagledamo luči ladje, ki je vozila ne daleč od nas. Kaj napravimo? Skrbno preiščemo čoln in med steno ro šaro res najdemo staro, obrabljeno svetilko

vedati zato, ker nekaj nasprotnikov, ki jim to dejstvo ni ljubo, zlorabljajo našo doseženo moč in željo v hočejo pripisati zasluge bivšim ne-delavnim gospodarjem občine. — Zadnjič so naši bralci zvedeli o Društvu kmetijskih fantov in deklet in o njihovi nedeljski tekmi koscev. Ta pozornost z naše strani jim očitvidno dela veliko veselje, kar dokazuje obširen dopis v njihovem glasilu. Le to prevnetemu dopisniku ni všeč, da smo točno preželi njihov spoved — kar ni bilo težko — in da nismo našli toliko udeležencev, kolikor jih je on v prevelikem navdušenju vsaj želel videti. Boli jih tudi ugotovitev, da po kvasici nosijo naziv kmetško društvo, ker je njihovo članstvo vse prej kot kmetško. Naj odstranijo iz svojega društva nekmetške člane, kakor je priporočal eden njihovih »voditeljev« za vse kmetške organizacije. Toda, kaj bi jim potem še ostalo...

Višnje pri Ambrasu. V nedeljo 3. julija se je zgodila nesreča, ki je globoko pretresla vso okolico. Na cesti od Zvirč proti Strugam se je smrtno ponesrečil mladi gospodar Franc Miše. Na kolesu je imel privezano koso in nesrečno naključje je hotelo, da je pri padcu priletel ravno na koso, ki mu je na nogi presekel a žilo odvodnico. Reže je v par minutah izkrvavel in bil na mestu mrtev. Pokojni France je bil star šele 21 let in komaj štiri mesece poročen, zato je nesreča še hujša. Zapušča žalujočo ženo, očeta in 3 brate. Bodi mu Bog sodnik, žalujočim pa tolažnik.

Preserje. Med tednom sem vedno zaposlen; zato jo pa vsako nedeljo vesel kam mahnem. Moj prijatelj ima sina v Rakitni v zdravstvenem domu. Zato sva šla to nedeljo v Rakitno. Ni sicer sijalo toplo sonce, sem pa tja je padlo celo nekaj dežja, vendar naju je planinski zrak kar pomladil. Zvečer sva šla na pozni večerni vlak v Preserje. Ko prideva nad vas Kamnik, zaslišiva silno kričanje nekaterih ljudi. Na žalost pa nisva razumela, zakaj so se tako navduševali. Hreščič glas harmonike naju je vabil na rajanje, a kaj, ko se je pa nama mudilo na vlak! Na dolgem klancu, ki drži od vasi Kamnik do postaje, dohitiva več gugajočih se postav. Moj spremljevalec jih je imel za inženirje, ki merijo cesto. Takrat so jo merili počez. Meril je pa vsak precej; po svoje, zato so zadevali drug v drugega, nekateri v drevesa ob cesti. Moj prijatelj, ki je mehkega srca, s sočutjem ugotovi, da to ni zdravo. Drugič — tako sva se zmenila — bova šla v Rakitno iz Boronice, na jesen enkrat pa po novi cesti z Iga. Tam je menda več miru. Izletnik.

Velesova. Za pretekle tri mesece ima statistika o ljudskem gibanju v župniji prav malo postavk. Ni bilo nobenega mrliča in tudi poroke ne, samo 4 rojstva. — V drugem oziru je pa v župniji veliko gibanje, ki obstoji v pripravah na proslavo 700 letnice ustanovitve samostana in Marijine božje poti. Pripravljalni odbor se pridno posvetuje, kaj mora vse ukreniti, da se bo proslava dostojno izvršila. Pevec in pevke se pridno vadijo. Fantje in dekleta imajo pod vodstvom učiteljice gđ. Ive Čebulj vaje za versko igro »Slehernik«. V nedeljo 14. avgusta zvečer in na praznik 15. avgusta popoldne nameravajo to igro vpriporiti zunaj na prostem na stopnicah pred velesko cerkvijo. Takrat bo tudi večerna pobožnost v cerkvi in po polnoči 15. avgusta rimska procesija s baklami. Naročene imamo kovinaste jubilejne romarske znake po 3 din, ki se bodo oddajali tem, ki se bodo hoteli udeležiti naših svečanosti. Podrobna poročila bodo še objavljena.

Gorje pri Bledu. Te dni je praznovala svoj 83. rojstni dan Marjeta Zemva, Vonegarjeva mama iz Poljšice pri Gorjah. Je že zvesta naročnica »Domoljuba« nad 30 let, katerega še zdaj pridno prebira. Kljub njeni visoki starosti gre vsak dan k maši v pol ure oddaljeno cerkev. Po dnevi pa je skoraj vedno na polju. Svoje hčere je vzgojila vse v kršč. duhu. Dobri mami želimo, naj jo Bog ohrani še mnogo let.

Moravce. Banovinska komisija si je ogledala te dni stavbišče za novo šolo. Prostor, za katerega se je izrekla, je suh in sončen ter ustreza vsem predpisom. Lahka bo preskrba s pitno vodo iz vodovoda, katerega že imamo. Tudi dohod do šole ne bo težavno izpeljati. Prestaviti bo treba staro znamenje in javno tehniko ter umakniti obzidje kaplanijskega vrta. Staro šolsko poslopje bo preurejeno v občinski dom, kjer bodo tudi učiteljska stanovanja. — Cesto, ki bo vezala Moravce z Zagorjem, so pričeli nedavni tedni spet graditi. Na razpolago je banovinski prispevek v znesku 300.000 din. Županstvo je zaposlilo večje

število delavcev, nekaj jih je tudi iz sosednjih občin. Po izmenjavanju pridejo na vrsto vsi, ki so potrebni zaslужni. V načrtu je tudi zveza moravske doline z državno cesto v Crnem grabnu. Občina sama pa bo vzajemno s kresniško občino pričela graditi boljše občinsko pot čez Grmače na železniško postajo.

Moše pri Smledniku. Dne 25. junija je umrla po kratki, a mučni bolezni v 55. letu starosti Mana Kristanc. Bila je tretjerodnica in mnogo let prednica Mar. družbe. Naročena je bila na Domoljuba in Bogoljuba, odkar izhajata, kakor tudi na druge dobre časopise. Veliko je čitala, in ker je bila izredno nadarjena, je tudi dopisovala v Bogoljuba. Znana in čislana je bila kot domača zdravnica ter je uspešno zdravila bolnike z rožami. Vsek najnik je oskrbovala vaško šmarčno pobožnost v Mošah. V mladih letih je poživljeno pomagala pri društvenih prireditvah, zlasti pri verskih igrah. Nastopala je tudi kot govornica na mnogih shodih Marijine družbe. Tudi na političnem polju se je odločno zavzemala za krščansko stališče in ne brez uspeha. Njena lepi pogreb je pričal, kako priljubljena je bila pri vseh zavednih krščanskih dekletih, ki so prišla k poslednjemu sprejemu z zastavo ter ji zapele v slovo družbeno pesem. Vsa dekleta naj si jo vzamejo za zgled ter jo posnemajo v krščanskem življenju. Bog ji povrni vsa dobra dela in naj pri Mariji uživa večno veselje!

Kolovrat. Opi dan se je z grčja, kjer leži lepo posestvo Vrtačnikovo, razlegel jok malih otrok. Umrla je njihova dobra, komaj 35 letna mamica Pavla Juvan. Prav na njen godovni dan jo je sprejela v svoje naročje hladna zemlja. Za 8 malih otročičev, ki jih je morala zapustiti, naj prosí pri Njem, ki je nas vseh končni cilj. — Zapustila je solzno dolino tudi nad 60 letna občinska reva Borština Marija, ki je dolgo let mnogo trpela zavoljo raka, kateri ji je snedel skoraj pol lica. Bodi jima Bog milostljiv sodnik!

Kmetovalec! Če rabiš mlatnico, slamorez-nico, kosilnico Deering, gepeli, plug ali brano itd. obrni se z zaupanjem na staroznana železnino

FR. STUPICA, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1.

V vsako hišo Domoljuba!

s kratkim stenjem, toda nobeden potnikov ni imel žveplenke, čeprav smo pregledali vse žepe. Na moj predlog pregledamo še enkrat vse žepe in glej! Nekdo je iztaknil na pol nalomljeno žveplenko. Od veselja jo je pokazal sosedu in ta zopet svojemu, da je končno prišla v moje roke. Vojaki so se postavili tesno k meni in držali jopiče, da bi me branili pred vetrom. Oči vseh so bile uprte v to edino nalomljeno žveplenko

Kljuboval sem že marsikateri nevarnosti, ali nikdar še nisem čutil take odgovornosti kot tedaj, ko je bilo treba prižgati to edino žveplenko. In posrečilo se mi je. Zanetil sem svetilko in z njo smo mahali sem in tja. Ladja nas je zagledala, spremenila je smer in nas vzela na krov. Rešeni smo bili!

Kaj je dalo tej žveplenki vrednost? Bila je edina. In tako, dragi sopotniki, je tudi z našim življenjem, zato je tako dragoceno. Kako hočeš živeti? V močvirju sveta, čigar strupeni hlapanji zastupljajo tvoje življenje od zunaj, tvojo dušo pa od znotraj. Hočeš živeti v poltemi ne-vere, ki nima ne soka ne moči in pri kateri se tvoja duša pocusi? Hočeš živeti kot moderni idealist, ki tako lahko zgubi tla pod nogami in katerega življenje se zaradi dvomov zruši in »drobi v tisoče črepij«?

Moderni človek blodí v temi in je kljub učenosti nesrečen in brez moči v življenjskem viharju. Poglejte na ljudi naših dni in videli boste, kako nestalni, nemirni in nezadovoljni so. Tema njihove duše potrebuje pomirujočo, so. Tema njihove duše potrebuje pomirujočo, rešujočo in pot kažejo luč, drugače človek propade v brezno strasti in se pogreze v grehu in obupu. Svet rabi luči, ki izhajajo od Boga. Zamagati more le potom te močne duševne luči.

Na obrazih je bilo videti, da je gospod govornik ubral pravo steno. Še popoldne so se na krovu razgovarjali o življenju in o odgovornosti življenja. Mimogrede mi je celo stari All-

gauer zašepetal: »Das Leben ist doch kein Traum! — Življenje vendar niso sanje!«

Popoldne tistega dne je vzbujal nemalo pozornosti plavalas deček, štiri do pet let star. Zgrešil je bil očeta in mater, pa vendar ni kazal nobene bojazni, kakor jo navadno kažejo otroci njegovih let. Neustraheno je stopal po krovu sem ter tja in pasel svojo radovednost na vsem, kar je videl in slišal. Ko pride do vzpenjače, hoče nemoteno, kakor odrasli, vstopiti in se peljati navzdol. Toda previdni steward se brani sprejeti ga brez spremstva staršev. Pa kaj stori mali junak? Moško se postavi predenj in reče:

- »Se mar jaz ne smem vstiti!«
- »Že žel! Toda ne sam! Koliko si pa star!«
- »Jaz nisem star, jaz sem mlad.«
- »Kako ti je pa ime?«
- »Meni ime? Tako kakor mojemu očetu.«
- »Kako se pa pišeš?«
- »Tako kakor oče in mati.«

In tedaj res pristopita oče in mati, ki vsa vesela objameta svojega izgubljenega sinka.

Noč po nedelji je bila mehka in topla, ena najlepših, kar jih pomnim na Atlantiku. Ladji- ne luči so le medlo osvetljevale bližnje okolice. Ko pa je priplula na nebo blede luna, je morska panorama namah spremenila svojo sliko. Morje, ki je bilo dolejš v poltmi, je nenadoma zablestelo v prelestnih srebrnih refleksi, ki so se gibali kakor srebrne kače na črnem prtu. Ladja se je zdela kakor premikajoča se silneta, ki meče na morje črno senco. Tej črni senci so se pridružili še dim in prapor na jaboru. V morju so se kopale neštete električne luči, ali njih žarki niso bili tako močni, kot je bil lunin svit, ki se je razlival preko morske ravnine. Če bi bil imel žopič preko morske ametnika, bi bil prenesel to divno scenerijo, od najtemnejše sence do najmočnejše luči, na platno. Ali tista noč je šla in

se ne povrne več! Tako je pač v našem življenju! Hitro, hitro mine čas...

Opoldne naslednjega dne pristopi k naši mizi gospodična srednjih let in tudi prav take zunanosti, prej debelejša nego suha. Korak ji je bil vojaški, pogled črna sivih oči orlovski. Tudi jezik je razodeval, da je čisto krvna Nemka pruskega pokolenja.

»Ali je tukaj, prosim, gospod profesor dr. Trdan?«

»Da, tukaj, gospodična! Želite, prosim?«

»Ob dveh popoldne pridite, prosim, v srebrno dvorano prvega razreda.«

To rekši, se prikloni, izročil svojo vizitko in odide.

»Zdaj pa imate! Še v morje vas bodo vrgli kakor preroka Jona,« se je šalil g. opat, ko je gospodična odšla.

Ta nenavadni opoldanski obisk me je nekoliko vznemiril. Dasi se nisem zavedal kakega prestopka, sem si vendar začel vest izpraševati, pa čim bolj sem jo izpraševal, tem manj sem se zavedal kake krivde. Sicer ljubeznivi opat in nič manj obzirni p. Friderik sta se seveda še dalje na moj račun zabavala.

Toda ob dveh sem bil že na določenem mestu. Tudi gospodična Elli Dackau je držala besedo. Komaj sedem na udobni fotelji, že so odpro stranska vrata in v srebrno dvorano vstopi stewardessa Elli v spremstvu g. kapitana Scharfa. Ko se medsebojno pozdravimo in predstavimo, se mi odvadi težak kamen od srca. V hipu sem namreč zvedel, zakaj so me klicali. G. kapitan me je vljudno povabil, da bi si pod njegovim vodstvom ogledal spodnje prostore ladje. Kdo bi ne bil vesel takega prijaznega povabila!

V dvigalu se spustimo globoko navzdol v notranjost Evrope. Izprva me obide nekaj tajinstven strah. Na krovu in v kabini mi skoraj še na misel ni prišlo, da sem na ladji in sredi neizmernega morja, tako varnega sem se čutil.

Iz naših društev

Okrajna Kmečka zveza Slovenji Gradec

priredi v nedeljo, 17. julija, na glavnem trgu v Slovenjem Gradcu velik kmečki tabor. Spored: Sprejem gostov pri sedmem in osmem vlaku. Ob 8.30 zbirališče konjenikov, kolesarjev, voz. narodnih noš in drugih na dvorišču tov. Lobeja. Ob 9 sprovod v godbo skozi mesto do župne cerkve, nato sv. maša. Ob 10 pred cerkvijo veliko kmečko zborovanje. Govorijo: načelnik KZ tov. Brodar, voditelj mladinske KZ gosp. Ludovih Puš, tov. Janžekovič ter drugi govorniki in govornice.

Kmetje in prijatelji kmečkega stanu, pridi-te ta dan v Slovenji Gradec, da pokažete svojo kmečko zavest in da manifestiramo za svoje pravice!

Kmečki tabor v Konjicah

bo v nedeljo, 31. julija. Opozorjamo že sedaj na ta tabor vse kmečke ljudi iz Konjiškega in so-sednjih okrajev, da se ga v čim večjem številu udeležijo! Podrobnosti bomo še objavili.

B goslovitev zastave Mladinske KZ v Goricah

bo v nedeljo, 31. julija. Podrobnosti slo-vesnosti bomo objavili v prihodnji številki »Domoljubac«. Kmečko mladino vse Gorenjske pa že sedaj opozorjamo na ta njen praznik!

★

Raka pri Krškem. V nedeljo 15. julija slavi naša gasilska četa 15 letnico s sv. mašo in popoldnavno zunanjo prireditvijo. Četa si hoče nabaviti motorno brizgalno. — Banovinski zdravnik dr. Debeljak ordinira, odkar je prodana bivša Bonova hiša, v Skocijano. Kupil pa si je na Raki staro dohtarjevo hišico, ki jo name-rava primerno preurediti, da bo odgovarjala na-menu. — Krompir, ki je spomladi dajal upe na dober pridelek, se posebno v težjih zemljah suši. Prav tako pa bo tudi koruza težko prebolela daljše pomanjkanje vlage.

Društvo slovenskih obrtnikov iz Rogaske Slatine in okolice priredi obrtno razstavo v dneh od 1. do 15. avgusta pod pokroviteljstvom direktorja ban. zdravilišča g. Gračnerja. Obrtniki, ki žele svoje izdelke razstaviti, naj se pri-glasijo društvu slov. obrtnikov v Rogaski Slatini, ali pa Zvezi slov. obrtnikov v Ljubljani, Kolo-dvorska ul 25, in to sicer še do 20. t. m.

Zagorje ob Savi. V nedeljo, 31. julija, ob 3 popoldne priredi naša mladina telovadni nastop, ki obeta biti zelo lep in zanimiv. Telovadni sta-dion, na katerem se bo vsa prirediteljska vršila, je ves prenovljen in lepo urejen. Betonske tribune za gledalce so zgrajene tako odlično, da bo z njih vsakdo lahko res z užitkom sledil vse točke programa. Po končanem sprovodu bo prosta za-bava. Sodeluje godba na pihala — Z veseljem moramo ugotoviti, da naše katoliške mladinske organizacije v Zagorju od svoje obnoveitve prav marljivo in z uspehom delujejo. Vendar pa ima-mo tudi pri nas ljudi, ki jim naš razmah ne gre v račun. Jih poznamo! — Vse to nas pa nič ne moti. Zato kar korajžno 31. julija vsi v Zagorje! Bog živi!

Homec. Naš Fantovski odsek po dolgih letih odmora zopet stopa na plan. V nedeljo, dne 17. julija priredi skupno z Dekliškim krožkom in s sodelovanjem sosednjih odsekov in krožkov javni telovadni nastop. Ob eni se zberemo pred šolo, nato odkorakamo z menzeško godbo na čelu v župno cerkev k litanijam. Ob 3 bo na vrtu g. Repanška telovadni nastop. Zelo zanimiv bo štafetni tek članov in mladev. Nato bo pri-jetna domača zabava z bogatim ribolovom in šaljivo pošto. Odbor vabi vse naše prijatelje, da ta dan pohite na Homec.

Okič pri Boštanju. Odkritje spominske plošče pesniku in pisatelju Ant. au Umeku Okičskemu ob priliki 100 letnice njegovega rojstva bo dne 31. julija v njegovi rojstni vasi na Okiču. Ta dan bo v vaški podružnici prošenje in zato bo udeležba velika. Izhodišče za Okič je postaja Sevnica. Tam bodo vozovi na razpolago proti maleknostni odškodnini do vzhodja Topolovca, od koder je uro hoda po senci do Okiča.

3*

Veliko posvetovanje za dvig slovenskega kmeta

Iz dosejanega poročila je že razvidno, kako obširna, globoka in vsestranska je bila ta prva velika slovenska kmetijska anketa. Kakor smo po-vedali že spredaj, je bila udeležba jako povoljna, kajti vkljub temu, da je bil kmet v enketnih dne-vih že polno zaposlen s poljskimi deli, se je ven-darje udeleževalo ankete nad 100 naših najodlič-nejih mož s kmetov, ki so pazno sledili referatom in se tudi pridno udeleževali debat, ki se je raz-vila navadno po vsakem referatu. Nemogoče je, da bi navajali podrobno še debato, ker bi zašli pre-daleč, toda poudariti moramo, da so na eni strani izvajanja strokovnjakov razjasnila udeležencem nešteto vprašanj, na drugi strani so pa tudi udele-ženci tekom deba' nanizali strokovnjakom celo vrsto klenih arn iz svojih dolgoletnih praktičnih izkušenj ter jih nedvomno opozorili na nešteto vprašanj in okolišnosti, ki jih gg. referente časih izza svojih pisanih misl morda niso dovolj močno upoštevali. Tako je bila anketa tudi s te strani v vsakem pogledu zelo plodonosna ter bo nedvom-no močno vplivala na vso našo bodočo kmetijsko in kmečko politiko.

Enega pa iz debat vendarle ne moremo in ne smemo prezreti, kajti skoraj pri vseh odsekih in ponovno se je pojavilo, to je vprašanje naše ljud-ske šole in učiteljstva. Nekateri referente so že sami čutili potrebo opozoriti na to vprašanje, v še večji meri so pa ponovno ugotavljali debaterji iz kmetičkih vrst, da je učiteljstvo izgubilo skoraj ves stik z ljudstvom in da deloma ne zna, deloma pa noče živeti z njim, obenem pa da tudi ljudska šola sama nikakor ne daje naši kmečki mladini tistega, kar ljudstvo od nje upravičeno pričakuje in zahteva. Kmetijskega pouka naša šola kljub to-zadevnim predpisom sploh ne daje ali pa v ne-zadostni meri, še slabše je z gospodinjiskim pou-kom. To je tudi umevno, ker učiteljstvo s tem samom ne dobi akoro nobenega potrebne znanja, krivda učiteljstva je pa v tem, da se za to panogo nevedno niti ne zanima. V okolici mest znaten del učiteljstva sploh ne živi z ljudstvom, temveč preživi vsako prsto uro raje v mestu. Upravičena nevolja ljudstva zato narašča bolj in bolj, zlasti ko čuti silne krivde, ki jih mora nositi za to šolstvo. Nujno so zato potrebne čim globlje reforme tako pri prosvetni upravi kakor tudi pri učiteljstvu in pouku.

V petek popoldne, dne 3. junija, so se udele-ženci razhajali na svoje domove v zavesti, da vsaj en del našega izobraženstva ne gleda na usodo kmeta brezbržno in da ima med njimi može, ki ne le temeljito poznajo posamezna poglavja kme-čkega vprašanja, temveč imajo za našega kmeta tudi srce.

Kmečka zbornica v dnevih ankete

Kakor smo že poudarili, je čala pobudo za opisano veliko kmečko posvetovanje naša mlada Kmečka zbornica ki je pet dni posvetovanj teme-žito izrabila tudi zase, kajti v dopoldnanskih urah so bila zasedanja raznih odsekov ankete, vse po-poldneve so pa zborovali razni organi Kmečke zbornice. Svetniki KZ so bili zato prosti le prvo popoldne, ko je bil poučni izlet v banovinsko kme-tijsko šolo na Grnu. Tam so si števili udeleženci temeljito ogledali vse naprave, polja itd., a gg. profesorji grške šole so jim pod vodstvom ravnatelja gosp. inž. Abceca ljubeznivo tolmučali razna vprašanja modernega umnega kmetovanja.

V torek, dne 31. maja, je sejal najprej izvr-ševalni odbor zbornice, ki je obravnaval in spre-jel pragmatiko in pokojninski pravilnik za zbor-nično uradništvo ter reševal druge tekoče upravne zadeve.

V sredo, dne 1. junija, je pa bilo tretje zase-danje zborničnega sveta, v katerem je podal pred-sednik Steblovnik podrobno poročilo o vsem do-seđanjem delu zbornice, nato je pa zbornični svet ponovno protestiral proti zadnji izpremembi ured-be o likvidaciji kmečkih dolgov, po kateri se pri-števa tudi gozd k orni zemlji, kar je v veliko škodo slovenskega kmeta. Nadalje je svet soglas-no sprejel tudi službeno pragmatiko in pokojni-ski pravilnik za zbornično uradništvo. Končno je

tudi zbornični svet obširno razpravljaj o zmanjša-nju banovinskih podpor za gnojilne jame, o nujni potrebi raznih regulacij in melioracij v Prekmur-ju, o zelo nevarnem razširjanju nove živinske bolezni (trihominat), o visokih cenah cementa, o znižanju ali vsaj obročnem plačevanju zapuščin-skih prenosnih taks, o potrebnih ukrepih proti neestalno naseljenim ciganom, o nujni potrebi uved-be živinozdravniških pomočnikov ter o našem šol-stvu in učiteljstvu v istem smislu, kakor je nagla-šala že omenjena debata pri kmetijski anketi.

Dne 31. maja in 2. ter 3. junija so zasedali končno tudi vsi ostali zbornični strokovni odbori Poljedelski odbor je razpravljaj o visokih cenah pšenice, ki gre v škodo ogromne večine naših kmetov, dalje o znankovanju hmelja in o pro-viskokih cenah umetnih gnojil.

Zivinorejski odbor je predvsem podrobno pre-tresal načrt novega mlekarškega zakona, nato je pa ponovno obravnaval potrebo pravilnika za iz-ločitev neesposobnih bikov in širjenje nevarne nove živinske bolezni »trihominat«.

Vinarski odsek je obravnaval predvsem cen-odre galice in vprašanje obnove vinogradov.

Gozdarski odbor je posvetil svojo pozornost zlasti tako potrebni izpremembi lovškega zakona ter se vnovič pečal o pravičnejšem razdeljevanjem državnega gozdnega fonda in s potrebo izdelave gospodarskih načrtov za gozdna posestva.

Kmetijsko-trgovinski odbor je razpravljaj o škodi, ki jo trpi naš kmet pri izvozu zaradi me-njave valut in je ugotovil, katerim slovenskim kmetijskim produktom bi bilo pri sklepanju trgo-vinskih pogodb posvečati posebno paznjo.

Pravno-financijski odbor je obravnaval v prvi vrsti novo železniško tarifo, ki je slovenskemu kmetu v škodo, in vprašanje financiranja okrajnih kmetijskih odborov.

Zadnji, to je odbor za kmečko organizacijo, zavarovanje in socialno politiko, je razpravljaj o vprašanjih, ki bi jih bilo pokreniti za izboljšanje našega ljudskega šolstva in kmetijske izobrazbe oplot. Dalje je sklenil čimprej pokreniti korake za zavarovanje živine, za znižanje cen cementa in za asaracijo naše kmečke hiše.

Ze iz tega kratkega pregleda je razvidno, da je izvršila v anketnih dneh tudi Kmečka zbornica ogromno delo. Če končno omenimo, da je bila dne 31. maja tudi konferenca vseh Kmečkih zborov, katere so se udeležili delegati iz Novega Sada, Sarajeva in Banjaluke in ki je obravnavala deloma tekoče skupne organizacijske zadeve, deloma pa skupne korake, ki bi bili potrebni za znižanje občinskih trošarin, ter vprašanje znižanja cen galice in cementa, smo povedali v glavnem vse. Pre-pričani smo, da bo ves trud in vse delo, ki je bilo izvršeno v opisanih dneh, privedel težak položaj našega kmeta k vidnemu izboljšanju.

NOVI GROBOVI

n Koder pa smrtna kosa kosi, sreče ni prave, jok se glasi. V Strugah je umrla žena bivšega župana Marija Pogorelc. — V Negotinu je nenadoma preminul inž. podnared-nik Franjo Fradel iz Maribora. — V Pragi je odšla nenadoma v večnost Karla dr. Šap-lova roj. Draščik iz Ljubljane. — V Mari-boru je zapustil solzno dolino rudarski glavar v Ljubljani inž. Močnik Josip. — V Mariboru so djali v grob Avgusta Zoharja, železničarja v p. — Pri Sv. Juriju v Slov. goricah je umrl trgovec Jožef Bauman. — V Soštanju je umrl Mihael Kosi. — V Ko-vojstvu so djali v grob župnika v Kredu Vinka Aljančiča. — V Ljubljani so med dru-gimi umrli: gojenka uršulinske šole Ber-nardka Kodela; železniški uradnik Franc l'ertin. — Naj počivajo v miru!

Naročajte Slovenski dom!

P I S A N O P O L J E

KULTURNI KOTIČEK

Še: Učenci drugega mladoslovenskega rodu

V tem času so Avstrijci okupirali Bosno. Zlasti so upori proti Turkom zanejali misel med jugoslovanskimi narodi za svobodo. Z okupacijo Bosne in Hercegovine pa smo Slovenci prišli v neposredni stik s temi narodi na jugu. Gregorčič in Stritar sta v svojih pesnih izražala svoja čustva za te zatirane narode. Mnogo Slovencev pa je moralo tudi na jug, v ondotne kraje k vojakom. Tako je Igo Kaš slikal v svojih Dalmatinskih povestih te upornike na jugu, tihotapce, ribiče in mornarje in pastirje. Drugi je Ivan Maselj-Podlimbarski (1852—1917), doma iz Krašnje pod Limbarsko goro, ki je bil avstrijski upravni častnik. Vojaški poklic ga je zanesel v Bosno, kjer je spoznal vso gnulobo avstrijske uprave v ondotnih krajih. Vse to je povedal v svojih delih: Handžija Mato, Markica, Iz starih zapiskov, najboljša pa je vse to zapisal v svojem romanu Gospodin Franjo. Pisal je tudi o domačem in vojaškem življenju. — Rajko Perušek je ravno tako posegel na jug: Nesrečna junaški kri, Pop Pero, prevedel pa tudi znano delo Gorski venec.

V tem času je začel izhajati v Ljubljani Dom in svet, katerega je ustanovil leta 1888 dr. Francišek Lampe. Bil je modroslovni in bogoslovni pisatelj, profesor bogoslovja. Dom in svet je kmalu postal ugledno leposlovno glasilo. Njegovi prvi pisatelji so bili: Peter Bohinjec, Fran Jaklič-Podgoričan, Ivo Trošt, Peter Bohinjec (1864—1919), iz Visokega pri Kranju, župnik, umrl v Dupljah. Poleg kmetičkih povesti je najraje pisal zgodovinske. Bil pa je tudi zgodovinar, pisatelj gledaliških iger, potopisec, cerkveni govornik, mladinski pisatelj in pesnik. Znana so njegova dela: Najmlajši mojster, Zadnji gospod Kamenski, Jarem pregrehe, Na neprijetnih mostnicah, Kovač in njegov sin, najboljša je njegova povest Volja in nevolja. — Fran Jaklič-Podgoričan (1868—1938), rojen v Podgorici pri Dobrepoljah, umrl v Ljubljani. Bil je nadučitelj, drž. poslanec in organizator. Večina mu je slikal ljudi iz domačega kraja, Dobrepolj in Suhe Krajine, zlasti je imel rad vaške posebnosti, podajal je resnične slike ljudskega življenja;

tudi zgodovinske slike je pisal. Najbolj so znane te njegove povesti: Kako se je ženil Kobaležev Matija, Luka Vrbec, Vaška pravda, Ljudska osveta, Vaški pohajč, Svatba na selih, V pustiv je šla, O ta testament, Za možem, Naša dekleta, nazadnje pa je pisal zgodovinske povesti Zadnja na grmadi, V graščinskem jarmu, Peklena svoboda. — Ivo Trošt je tudi učitelj (1865) iz Orešja na Notranjskem. Ta je tudi posegel v svoj domači kraj in risal življenje notranjskih tržanov in vaščanov, poleg tega pa še učiteljsko in delavsko življenje. Napisal je: Med valovi življenja, Selanov zet, Materina obljuba, Stari dolg, Vodiški samotar, Učitelj Gregor. Pozneje se je ves posvetil mladinskemu slovstvu. V to dobo spada tudi ženska pisateljica Pavlina Pajkova (1854—1901), ki je napisala najprej pesmi, pozneje pa Odlomki iz ženskega dnevnika, romane Arabela, Spomini tete Klare, Dušne borbe, Judita; tudi za Mohorjevo družbo je napisala več povesti.

Lepa Koroška

Koroška meri okrog 10.000 km² ter ima 400 tisoč prebivalcev. Zapadna polovica dežele je zelo gorata. V Visokih Turah, ki tvorijo mejo med Koroško in Solnograško, je mnogo vrhov, ki presegajo 3.000 m. Najvišji vrh je Veliki Klek (3800 m). Čez to visoko gorovje so zgradili po vojni avtomobilsko cesto. Pred davnimi stoletji so tudi tukaj gorj pod Visokimi Turami prebivali Slovenci. Še zdaj se nahaja tod vse polno hišnih, rodbinskih in krajevnih slovenskih imen.

Od Beljaka dalje proti vzhodu je dežela deloma hribovita, deloma pa lepa ravnina. Tukaj je dežela najbolj gosto naseljena. To je tako zvana Celovška kollina. Beljak leži ob zapadnem robu kolline, ob severnem robu leži št. Vid ob Glini, ob zapadnem pa Pliberk. V sredi kolline pa Celovec.

Celovec šteje okrog 30.000 prebivalcev, s predmestji pa nad 40.000. Št. Rupert, ružno predmestje Celovca, tvori posebno mesto. Beljak ima 25.000 prebivalcev, Spital ob Dravi, št. Vid ob Glini ter Vošperk v Laboški dolini pa šteje vsak po 6000 prebivalcev. Mesia: Spital, št. Vid ter Vošperk ležijo v nemškem delu dežele. Pokrajina severno od Celovca v smeri proti Gosposveti se je v zadnjih sto letih skoro popolnoma ponemčila. Par ur severno-zapadno od Celovca leži Blatograd, kjer je poznejši škof Slomšek ravno pred sto leti (l. 1838) še slovensko pridigoval. Blatograd je bil tedaj še slovenska župnija, kjer je pastiroval pisatelj Jarnik, znanec in prijatelj Prešernov.

Čisto v slovenskem delu dežele ležijo mesta: Borovlje, Velikovec, Pliberk.

Pliberk je prva postaja, če se pripeljemo s Prevalj v nemško državo. Pliberk je malo mesto s čisto slovensko okolico. Zanimivo je, da je bila

v vseh občinah v pliberški okolici pri gasovanju 10. oktobra 1920 oddana večina glasov za Jugoslavijo. Te občine so: Lihuče, Blato, Zvabek, Libeliče, Bistrica-Smihel, Globasnica

Velikovec nekateri primerjajo Kranju. Velikovec leži na levem bregu Dravo, oddaljen je uro hoda od žel. postaje Sinčavaa. Leži čisto v slovenskem ozemlju; zelo dobro so biskani tržni dnevi ob eredah. Iz Sinčevasi vozi ozkotirna železnica v trg Zelezno Kapljo. Na vzhodni Svinje planine (2081 metrov) leži trg Grebinj. Borovlje so znane po puškarski obrti. Iz Borovelj vodi cesta čez Ljubelj na Tržič, iz Zelezne Kaplje pa čez Jezerski vrh na Kranj. Pri vzhodu v Žiljsko dolino pod Dobračem leži trg Podklošter.

RAZNO

Duše — žrtve presl. Srca Jezusovega. (Priložni duš-žrtve). Spisal o. M. Schmid D. J., prev. vedla M. Magdalena Plevel, uršulinka. Založil uršulinski provincialat v Ljubljani, 1938. Cena vezane knjige s rdečo obzoro 24 din., z zlato obzoro 28 din., 407 strani. — Dobili smo s tem prevodom prekrasen poučen molitvenik, v dobrem jeziku, ličnem tisku, lepem papirju, kakršnega smo si že dolgo želeli in kakršnih imamo Slovenci le malo. Popisuje, kaj so duše-žrtve, vrste in duha teh duš, ki z vsem svojim delom, trpljenjem, molitvami sebe kot žive žrtve darujejo, da zadoščujejo za strašne pregrehe modernega časa. S tem Boga prosijo, da naj nam bo milostljiv in odvrne od nas hude kazni svoje jeze. — Tudi mi Slovenci potrebujemo takih plemenitih, globokovernih duš, ne samo po samostanih in pri duhovnikih, ampak tudi ljudi med svetom. V drugem delu so pa vse molitve, jutranje, večerne, mašne, spovedne, obhajilne, zlasti pa mnogo zadostilnih na čast presv. Srca Jez. Sezite torej vsi po tej pomembni knjigi, ki ni predraga, priporočajte jo tudi drugim. Nemška knjiga iz v nek. tih doživela več izdaj v 85.000 izvodih. Upamo, da bo tudi slovenska prav kmalu razprodana, čeprav se je tiskala v nekaj tisočih. Kdor hoče biti res prava duša-žrtve, naj naznani svoje ime in natančen naslov uršulinskega samostanu v Ljubljani, Kongresni trg, ki ga bo poslal dalje v Hall na Tirolsko.

Sejmi

Do 24. julija:

18. julija: gov. in kram. Radeče (?), živ in kram. Zdenska vas pri Sv. Antonu (?). — 20. julija: živ. Ljubljana, Bogojina. — 21. julija: živ. Smihel-Stopiče, živ. in kram. Velike Lašče. — 22. julija: živ. in kram. Sodražica.

DROBTINE

Po nedolžnem zaprt in od podgan usmrčen. V znani pariški ječi »Sainte« se je zgodilo, da so podgane usmrtille nekega moža, ki je bil tamkaj zaprt. Železničar Lecoque je zvečer, ko ni mogel spati in je ves potrt taval po cestah, bil prijat od policijske patrulje, ki je pravkar iskala nekega tatu. Mož, ki je brez cilja taval po cestah, je bil kajpada sumljiv in tudi aretiran. Kmalu pa se je izkazalo, da je dočela nedolžen. Hoteli so ga izpustiti, toda mož je bil medtem tako obolen, da so ga morali poslati v jetniško bolnišnico. Ko je tam sam ležal, so ga podgane ponoči napadle in tako ogrizle, da je kmalu nato umrl. Pariški listi so zaradi tega vsi ogorčeni.

Slovenski dom

JE NAS CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM CITATELJEM TOPLO PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANE MESEČNO SAMO 12 DINARJEV. ZA ONEGA, KI SI NE MORE NAROČITI »SLOVENCA« JE »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PISITE NA DOPISNICE UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POSLJE NEKAJ ŠTEVILKE LISTA NA OGLED.

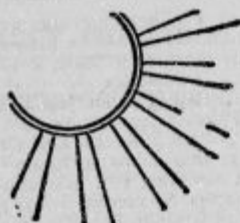
RADIO LJUBLJANA

od 14. julija do 21. julija 1938.

Vsak dan: 12 Plošče, 12 45 Vreme, poročila, 13 Čas, spored, obvestila, 13 15 Plošče, 14 Vreme, borza, 19 in 22 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila.

Četrtek, 14. jul.: 13.20 Magistrov trio — 19.30 Nac. ura — 19.50 Deset minut zabave — 20 Plošče — 20.10 Duševne bolezni in značaj — 20.30 Prenos promenadnega koncerta iz Rogoške Slatine — 22.15 Citraški duet. — Petek, 15. jul.: 13.20 Akademski pevski kvintet — 19.30 Nac. ura — 19.50 Deset minut za planince — 20 Plošče — 20.10 Ženska ura — 20.30 Prenos promenadnega koncerta iz Rogoške Slatine — 22.30 Angleške plošče. — Sobota, 16. jul.: 18 Prenos promenadnega konc. iz Ljubljane — 18.40 Ob dvajsetletnici dobrovoljskega gibanja — 19.30 Nac. ura — 19.50 Pregled sporeda — 20 O zunanji politiki — 20.30 Prenos opere »Manon« iz

Rogaške Slatine — 23 Poročilo o mednar. kat. esper. kongresu v Ljubljani. — Nedelja, 17. jul.: 8 Vesele pesmice — 9 Napovedi, poročila — 9.15 Prenos cerkvene glasbe — 9.45 Verski govor — 10 Prenos promenadnega koncerta iz Rogoške Slatine — 11.30 Otroška ura — 13.20 Pevski jazz kvartet — 17 Kmet. ura — 17.30 Koncert lahke glasbe — 19.30 Nac. ura — 19.50 Citraški trio »Vesnac« — 20.30 Violinski koncert — 21.20 Plošče — 22.15 Harmonička in orglice. — Ponedeljek, 18. jul.: 13.20 Edvard Kovač igra na harmoniko — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zanimivosti — 20 Plošče — 20.10 Slikar Josip Petkoviček — 20.30 Prenos iz Dobrne — 22.15 Plošče. — Torek, 19. jul.: 13.20 Koncert — 19.30 Nac. ura — 19.50 Deset minut zabave — 20 Plošče — 20.10 Tiptoretov sv. Miklavž — 20.30 Slovenski vokalni kvintet — 21.15 Šornov šramel — 22.15 Mandolinistični kvartet — Sreda, 20. jul.: 18 Plošče — 18.40 O pomenu časnikaštva — 19.30 Nac. ura — 19.50 Plošče — 20.20 Klavirska ura — 21 Plošče. — 21.20 Čimermanov kvartet — 22.15 Prenos iz nebotičnika.

Mladost ne more pogrešati moje pomoči!

Prav za zdravje Vašega otroka je sonce najne potrebnost. Toda za neeno otroške kožo je lahko škodljivo. Zato namažite poprej celo telo s kremo Nivea ali z oljem Nivea. Na ta način se okrepi mlado kožno stanjšje, koža porjavi hitro in enakomerno, a nevarnost sončnih opeklin se zmanjša. Če namažete otroka, ga s tem varujete tudi prehlajena.

Moderni pocestni godei. Ni še tako dolgo, ko je po velikih mestih za vsakim vogalom kdo vrtil lajno ter si s tisto godbo slišal svoj ljubi krulek. Tudi po New Yorku je bilo tako. Sedaj pa je že drugače. Sedaj vidi človek po newyor-

Tvraka F. I. Goričar, Ljubljana

Št. Petra cesta 29
nudi po globoko znižanih cenah posebno moško blago za športne in praznične obleke, svilo in volneno blago za ženske praznične obleke, vsakovrstno pralno blago za vsakdanje obleke, za dečve, svileno blago za nuročne noše, kote in kambrike za predpasnike itd. — Velika izbira moških poletnih srajc, svilenih triko srajc, najnovejše vrsta, nogavice, dežnikov, svilenih in dejenastih tul in šerp. — Na zalogi velika izbira blaga za neveste tako n. pr.: platno za rjuhe, gradl za modroce, blago za zavese, tepihe, predposteljnice, posteljnina pregrinjala, svilene in klotaste odeje, deka, morsko travo od din 290 naprej, žimo od din 28.— naprej, špagi in perasa (fedre) za postelja. — Vse to kupite sedaj znatno ceneje, tor ni prihranite denar.

Šklicajte se na naš inšcrat v Domoljubu!

škkih ulicah godee, ki rinejo pred seboj nekatere otroške vozičke. V otroškem vozičku pa se ne vozi otroček, marveč radijski aparat z močnim zvočnikom. Godee torej navija najlepše pesmi, ki ljudem najbolj ugajajo, od žalostnih do po-

Črni gaber

od 16 cm premera in 120 cm dolžine naprej
iščem vsako množino. — Ponudba pod
»Ostryac na upravo Domoljuba št. 10741.

skočnih in junaških. Pa mu ni treba venomer vrteti. Kar za gumb pritisne, potem pa lahko z obema rokama pobira denar, ki mu ga mečejo. Poprej pa je moral z eno roko vrteti lajno in le ena roka je bila prosta. Pocestnim godeem se sedaj bolje godi, ker jim godejo drugi.

Hranline knjižice,

vrednostne papirje, delnice, 3% obveznice
vnovčujem po najvišji ceni takoj v gotovini.

Kupo-prodaja nepremičnin

Kupujte srečke državne razredne loterije v
moji kolekturi »VRELEC SREČE«.

Al. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova 14

Mrtvi pomagajo živim. Zadnja leta je zdravlilstvo odkrilo nove načine, ki omogočajo čudovita ozdravljenja. Doslej so prenašali kri samo iz živega človeka na živega. Sedaj pa je mogoče

ohraniti kri mrtveca še toliko časa pri življenju, da jo lahko prenesejo v telo živega. Tako imajo po nekaterih bolnišnicah prave zaloge krvi za primere izkrvavljenja. Dognali so tudi, da razni deli človeškega telesa po izdihu duše živijo še nekaj časa svoje lastno življenje. Oči n. pr. žive še 30 minut po smrti; mišice v rokah in nogah 4 ure, kosti 3 dni, koža celo 5 dni. Ameriški znanstveniki so ugotovili, da je čisto mogoče jetra in ledvice mrtvecev brez škode vcepiti živcem, če njihova več ne delujejo v redu. Glavno je seveda, da so izposojeni deli zdravi; da ni oni umri zaradi bolezni na njih.

Ženske protestantske pastorie. Norveška poslanska zbornica je te dni sklenila, da so ženske v javnih službah docela enakopravne z moškimi. Vsaka ženska ima pravico do vsakršnega uradniškega mesta, kakor moški. Ker pa je protestantska cerkev na Norveškem državna ustanova, velja ta sklep tudi za pastorsko službo. Protestantski krogi so sicer skušali pregovoriti poslance, da bi napravili za pastore izjemo, pa ni nič pomagalo. Sedaj bo tudi ženska na Norveškem lahko postala protestantski duhovnik, seveda, že jo bo kdo hotel imenovati.

Marmelade in želeji

Opekta

Navaden zavojček za približno
1 kg marmelada, cena Din 4.—

V vsako hišo »Domoljuba«

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5.—. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in naroba.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Poceni prodam

strošne plošče (iz kamna). Jožef Jenko, Mavčiče št. 8, p. Smlednik.

Nov redilni prašek

»REDIN« za prašiče. Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški tredi svoje prašiče. Zadoštuje samo 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zavitek 6 din, po pošti 12 din; 3 zav. po pošti 24 din. Uspeh vam je zagotovljen. Prodaja Drogerija Kanc, Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Malo posestvo

četri ure od banovin, ceste takoj prodam, poslopje, sadno drevje, niže, pašniki, gozd s 100 sežnjem stojišč bukovih drv, sončna lega, zemljišča 45.527 m², cena 26.000.— Din, vse skupaj ali na parceli. Lazar Peter, Podlipovica, Medija-Izlake.

Kolesa najnovejši letošnji modeli v največji izbiri že od Din 550.— naprej. — Nova trgovina, Ljubljana, Tyrčeva cesta 36, (nasproti Gospodarske zveze).

Auto prevoznistvo

Iščem zdravega fanta, kateri ima veselje iti k tovornemu avtomobilu za spremljevalca; bil bi obnem tudi inkasant, zato zahtevam kavcijo v denarju ali v knjižici podeželskih posojilnic. Obnem se lahko izuži za šoferja. Čibašek Iv., Stožice 122, p. Ježica pri Ljubljani.

Mošova esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 steklenici za 150 litrov Din 20.—, po pošti Din 35.—, 2 steklenici po pošti 55 Din. — Prodaja Drogerija Kanc, Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Za vsakogar najboljši

nakup oblike, perila in vsa praktična oblačila. — Presker, Sv. Petra c. št. 14, Ljubljana.

Kupim dober motor na

bencin 2 konjskih sil. Kavčič Ivan, mizar, Dobropolje.

Dehlo za vse kmečke

dela sprejem. Naslov v upravi Domoljuba pod št. 10916.

Hiša z vrtno in njivo

in hišo v Ihanu se prodaja. Cena 12.000.— Din. Poizve se pri Franc Kavka, Zaboršt.

Rmečki mlin v pro-

metnem kraju Gorenjske odam v najem. Naslov v upravi pod št. 10620.

Posestvo novo z vsemi

nepremičninami, dva vinograda in več gozdov, prodam. Ivanež Franc, Gaberje p. Brusnice, Dolenjako.

Manjše posestvo

kupim ali vzamem v najem. Ponudbe z opisom in ceno na upravo Domoljuba pod »Posestvo« št. 10699.

16 mesecev staro, licencovnega, simendol pasme, prodam. Ivan Brolih, Vnanje gorice št. 62, Brezovica.

Dehlico 14-letno, zdravo, pridno in

pošteno sprejmem za delo v hiši in na vrta. Vovk-Jerin, Vič št. 148, Ljubljana.

Majhno kmečko hišo

mešana stavba, dve sobi, kuhinja, klet, drvarnica, pod, listnik, hlev za 2 živini, vse pod eno streho, približno 7000 m² sveta, sončna lega za Smarno goro, pol ure od kolo-dvora Medno - prodam. Pongračič, Zavrh št. 7, pošta Medvode.

Malo posestvo

zaradi selitve takoj na prodaj. Tavčar, Zirovnica 17, Gorenjsko.

Mlinitnico, prevozno,

prilapravno za takojšnji obrat na zobe s tresali, reto in trikratnim žiščenjem po zelo nizki ceni prodam. Naslov v upravi Domoljuba pod št. 10695